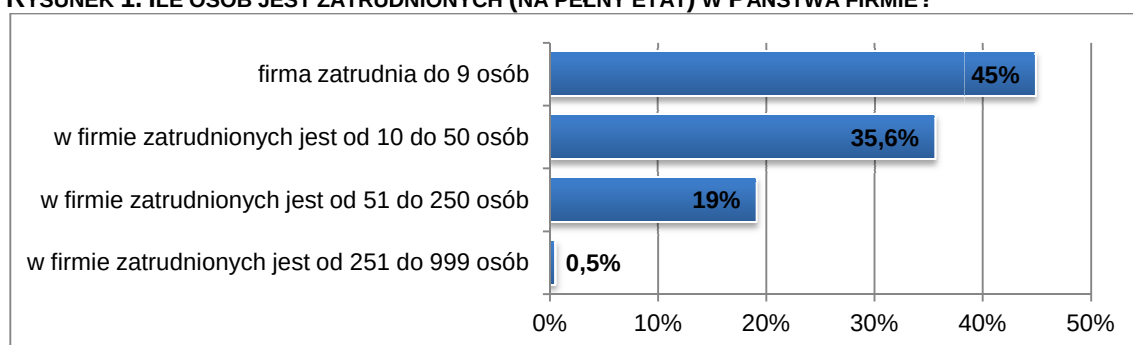

1. Charakterystyka badanych podmiotów

Wywiady w głównej mierze zostały przeprowadzone wśród firm mikro, zatrudniających do 9 pracowników, które stanowiły w badanej populacji 45%. Kolejną najczęściej reprezentowaną grupą były firmy małe, zatrudniające od 10 do 50 pracowników (35,6%). Ponadto w badaniu udział wzięli również przedstawiciele firm średnich - zatrudniających od 51 do 250 pracowników (19%) oraz firm dużych (0,5%) (rysunek 1).

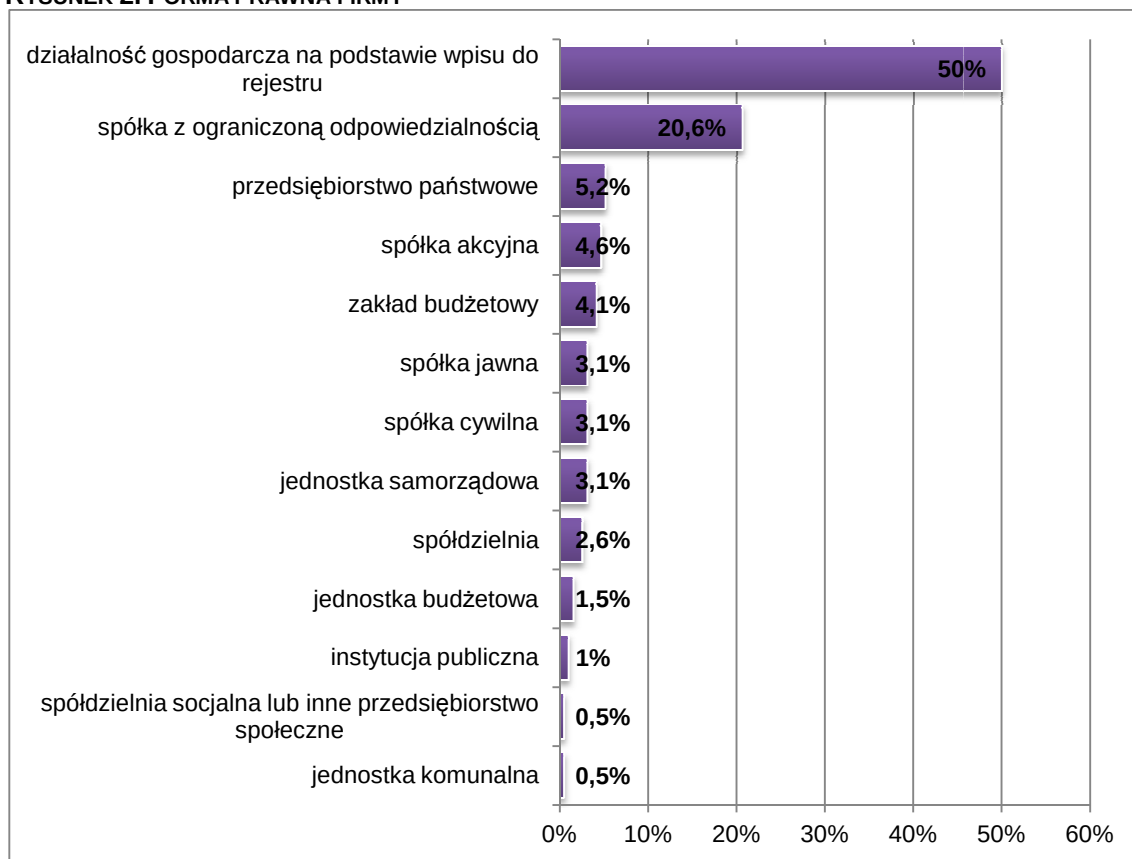
RYSUNEK 1. ILE OSÓB JEST ZATRUDNIONYCH (NA PEŁNY ETAT) W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Biorąc pod uwagę formę prawną badanych firm można zauważyć, że dominującą grupę stanowiły firmy prowadzące działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru (50%) oraz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (20,6%). Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia rysunek 2.

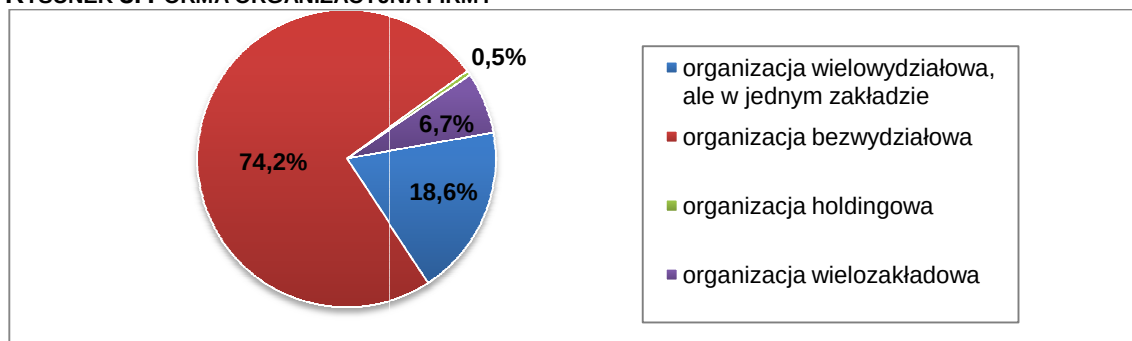
RYSUNEK 2. FORMA PRAWNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość firm, które wzięły udział w badaniu posiadała bezwydziałową strukturę organizacyjną (74,2%) oraz wielowydziałową, ale w jednym zakładzie (18,6%). Przedsiębiorstwa wielozakładowe oraz holdingowe stanowiły jedynie 7,2% badanej populacji (rysunek 3).

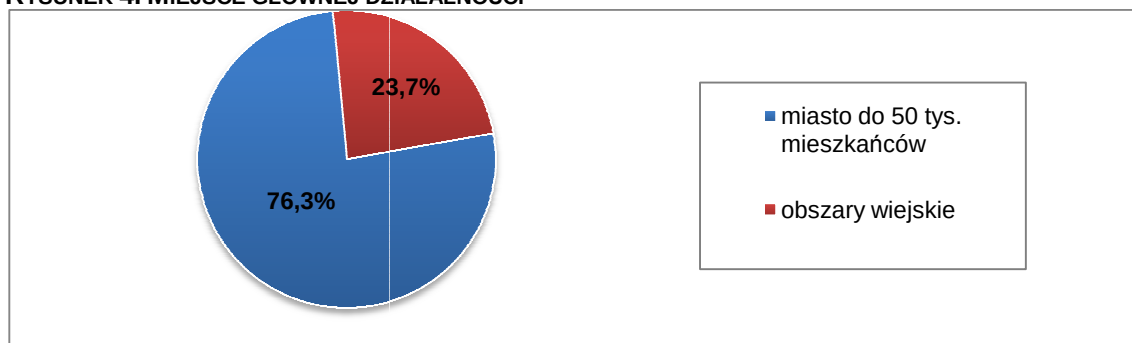
RYSUNEK 3. FORMA ORGANIZACYJNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość badanych podmiotów prowadziła swoją główną działalność na terenie ośrodka miejskiego liczącego do 50 tys. mieszkańców. Firmy te stanowiły 76,3% respondentów. Następną grupą były firmy, które prowadzą działalność na obszarach wiejskich (23,7%) (rysunek 4).

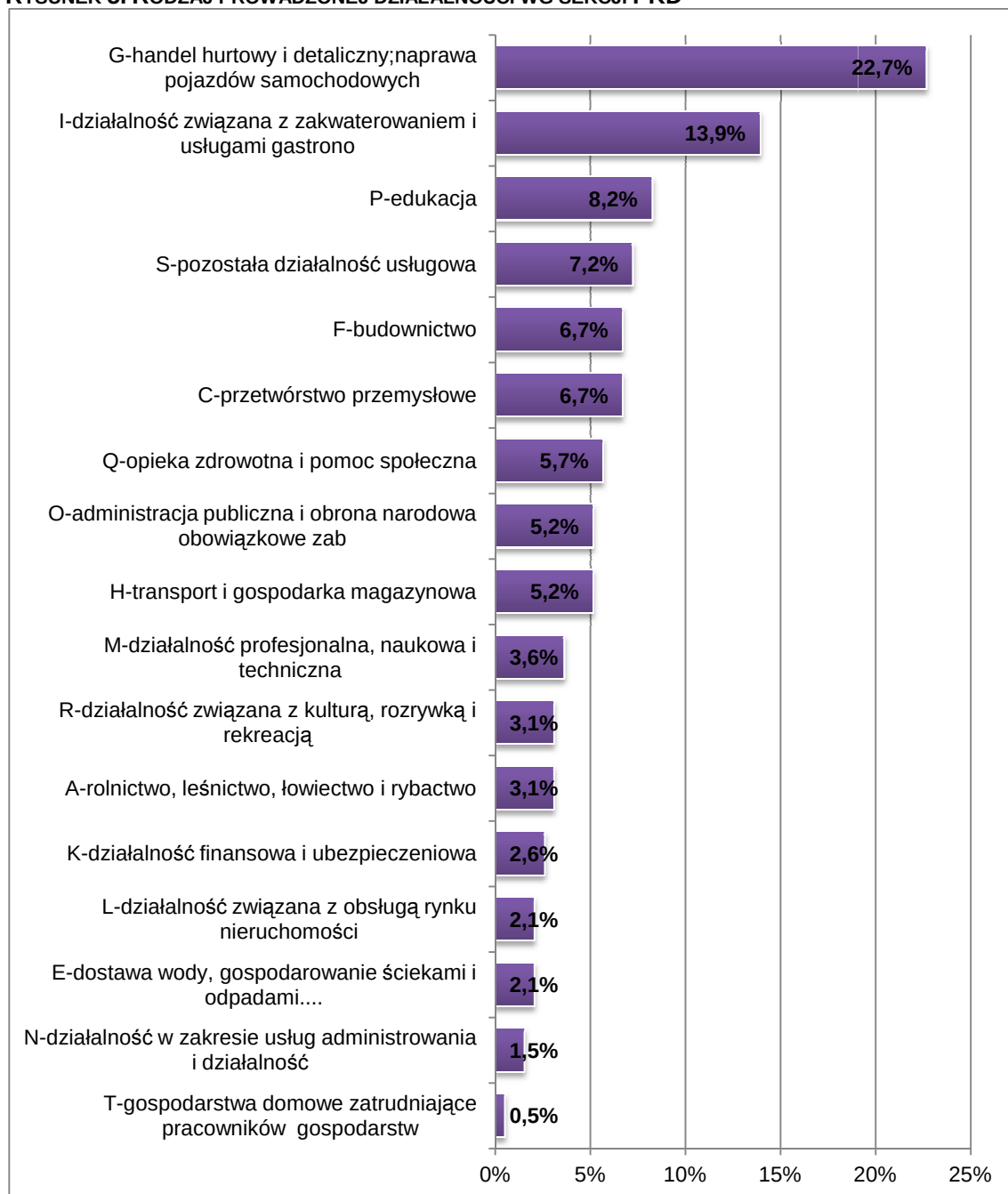
RYSUNEK 4. MIEJSCE GŁÓWNEJ DZIAŁALNOŚCI

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorstwa, które wzięły udział w badaniu funkcjonowały w ramach różnych sekcji PKD. Najwięcej spośród nich związanych było z „handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (22,7%), „działalnością związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi” (13,9%) oraz z „edukacją” (8,2%). Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia rysunek 5.

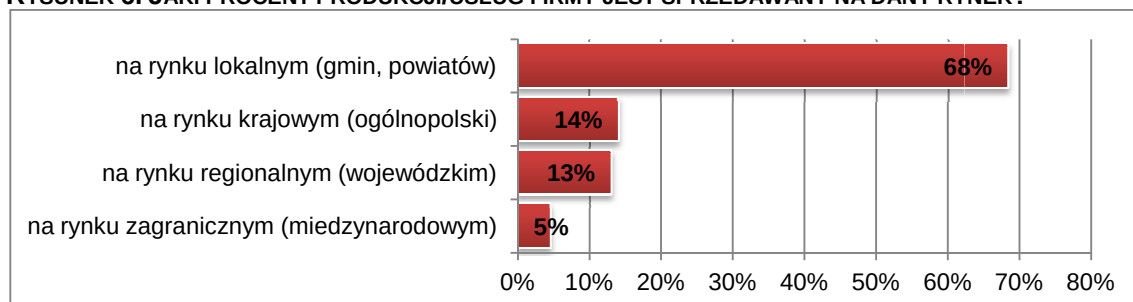
RYСУNEK 5. RODZAJ PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI WG SEKCJI PKD

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm zadeklarował, iż oferowane przez nich usługi, bądź produkty w większości sprzedawane są na rynku lokalnym (na obszarze gminy, powiatu). Tą odpowiedź wskazało 68% firm. Pozostałe odpowiedzi rozkładały się następująco: rynek krajowy (ogólnopolski) – 14%, rynek regionalny (wojewódzki) – 13% oraz rynek zagraniczny (międzynarodowy) – 5% (rysunek 6).

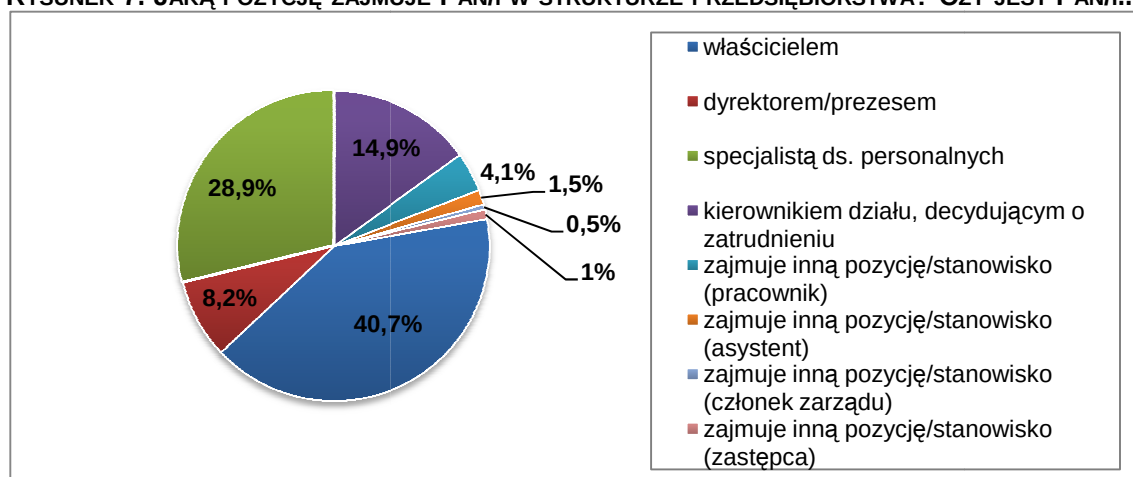
RYSUNEK 6. JAKI PROCENT PRODUKCJI/USŁUG FIRMY JEST SPRZEDAWANY NA DANY RYNEK?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm, które wzięły udział w niniejszym badaniu reprezentowanych było przez właścicieli (40,7%), bądź przez kierowników działu, decydujących o zatrudnieniu (14,9%) (rysunek 7).

RYSUNEK 7. JAKĄ POZYCJĘ ZAJMUJE PAN/I W STRUKTURZE PRZEDSIĘBIORSTWA? CZY JEST PAN/I...

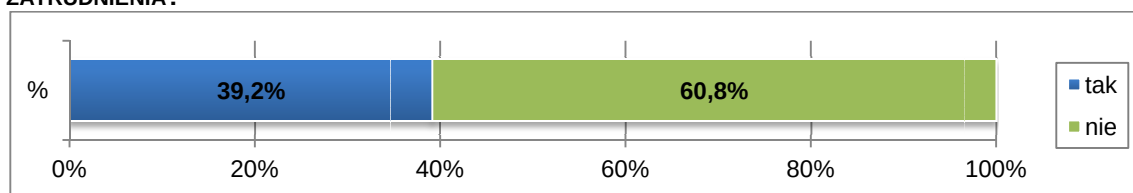

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

2. Polityka zatrudnieniowa

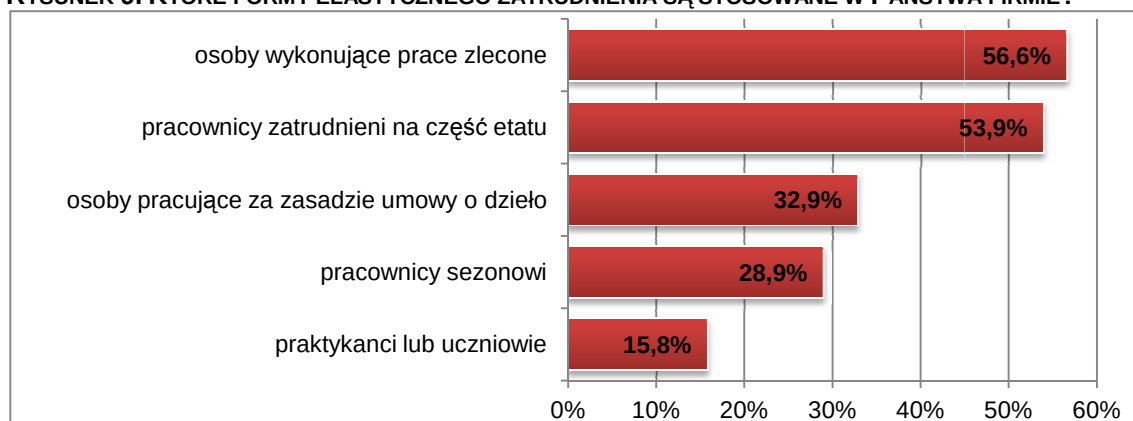
Jednym z głównych celów badania było rozpoznanie planów zatrudnieniowych przedsiębiorców województwa zachodniopomorskiego. W związku z tym respondentom zostały zadane pytania dotyczące planowanego zmniejszenia, bądź zwiększenia zatrudnienia, a także przyczyn zmiany wielkości zatrudnienia. W pierwszej kolejności przedsiębiorcy zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie dotyczące zatrudniania pracowników w ramach elastycznych form zatrudnienia. Badanie wykazało, iż zdecydowana większość respondentów (60,8%) nie zatrudnia pracowników z wykorzystaniem elastycznych form zatrudnienia. Spośród przedsiębiorców korzystających z takich form zatrudnienia największy procent z nich stosuje prace zlecane (56,6%) oraz zatrudnienie na część etatu (53,9%) (rysunki 8 i 9).

RYСУNEK 8. CZY PAŃSTWA FIRMA ZATRUDNIA PRACOWNIKÓW W ELASTYCZNYCH FORMACH ZATRUDNIENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 9. KTÓRE FORMY ELASTYCZNEGO ZATRUDNIENIA SĄ STOSOWANE W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż stosują elastyczne formy zatrudnienia; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o wskazanie przewidywanego poziomu zatrudnienia w ich firmach w ciągu najbliższego roku. Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż w większości przypadków przedsiębiorcy nie planują znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. 70,1% respondentów zadeklarowało, iż poziom zatrudnienia w ich firmach w najbliższym czasie nie ulegnie zmianie.

Wzrost zatrudnienia zadeklarowało jedynie 12,6% badanych, co z racji wysokiego poziomu bezrobocia w województwie jest stanem negatywnym. Pozytywnym natomiast jest fakt, iż odsetek przedsiębiorców planujących redukcję etatów jest niski i wynosi zaledwie 4,6% (tabela 1).

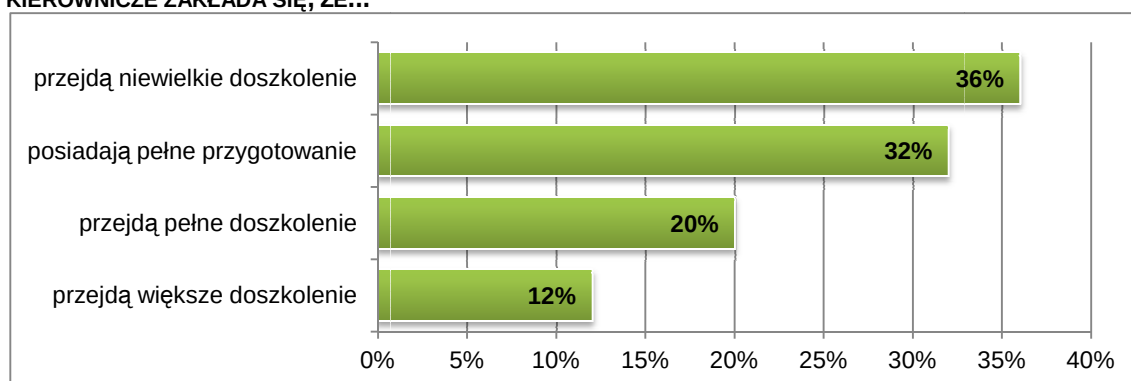
TABELA 1. CZY POZIOM ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE BĘDZIE:

		Do 9 osób	Od 10 do 50 osób	Od 51 do 250 osób	Od 251 do 999 osób	Ogółem	Do 9 osób
Wyższy niż obecnie	n	11	8	5	1	25	11
	%	12,6%	11,6%	13,5%	100%	12,9%	12,6%
Na tym samym poziomie	n	61	48	28	0	137	61
	%	70,1%	69,6%	75,7%	0%	70,6%	70,1%
Niższy niż obecnie	n	4	9	4	0	17	4
	%	4,6%	13%	10,8%	0%	8,8%	4,6%
Nie wiem/trudno powiedzieć	n	11	4	0	0	15	11
	%	12,6%	5,8%	0%	0%	7,7%	12,6%
Ogółem	n	87	69	37	1	194	87
	%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy, którzy zadeklarowali, iż poziom zatrudnienia w ich firmach w ciągu najbliższego roku będzie wyższy niż obecnie, zostali poproszeni o wskazanie jak duża zmiana zatrudnienia nastąpi w ich firmach. Analiza pozyskanego materiału badawczego wykazała, iż zgodnie z odpowiedziami respondentów, w badanych firmach łącznie planuje się przyjąć około 170 pracowników.

Pracodawcy, którzy zamierzają zatrudnić pracowników na wolne stanowiska oczekują, iż osoby te, przejdą niewielkie doszkolenie (36%), przejdą pełne doszkolenie (20%), bądź przejdą większe doszkolenie (12%). Pełnego przygotowywania do wykonywania swych obowiązków oczekuje 32% respondentów (rysunek 10).

RYСУNEK 10. CZY WOBEC NOWO PRZYJMOWANYCH OSÓB DO PRACY NA STANOWISKA INNE NIŻ KIEROWNICZE ZAKŁADA SIĘ, ŻE...

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy zostali poproszeni również o wymienienie stanowisk/zawodów, na które poszukiwać będą pracowników w ciągu najbliższego roku. Z racji tego, iż w badaniu udział wzięły firmy reprezentujące różne branże w regionie, nie można było przeprowadzić stricte statystycznej

analizy podawanych przez respondentów zawodów. *Tabela 2* przedstawia wszystkie wskazywane przez przedsiębiorców zawody/stanowiska, w których poszukiwać będą w przyszłości pracowników.

TABELA 2. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKO, NA KTÓRE SZUKAĆ BĘDĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY.

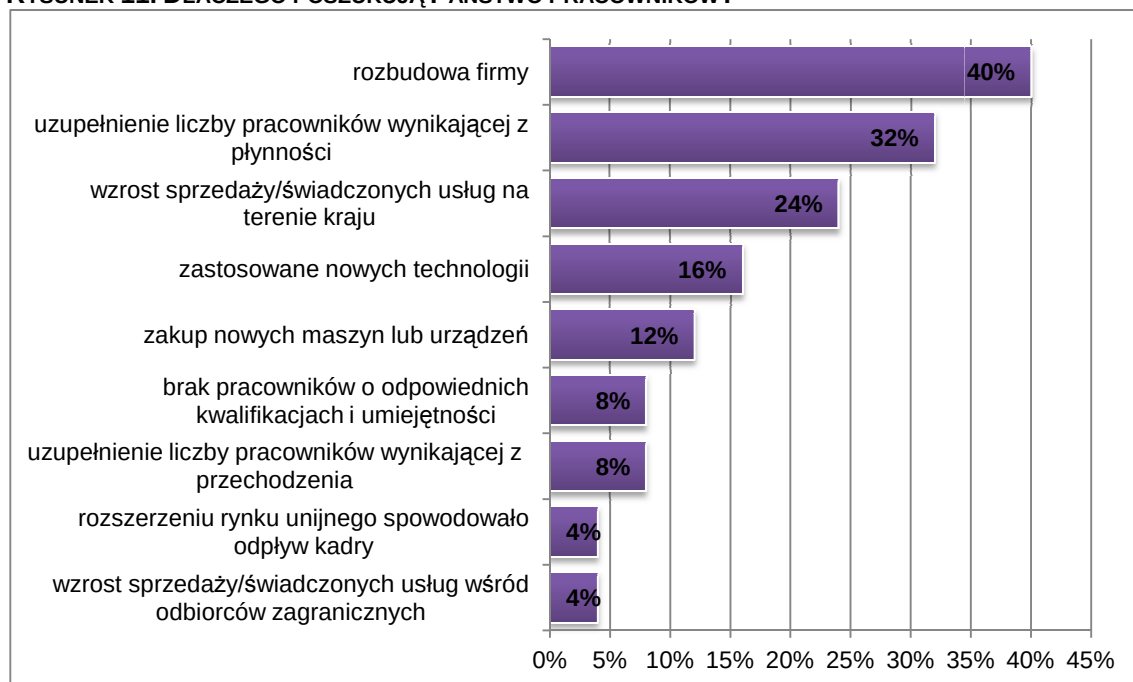
Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
9612	Sortowacze odpadów	2
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	2
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	2
5131	Kelnerzy	2
5120	Kucharze	2
3313	Księgowi	2
3152	Oficerowie pokładowi, piloci żeglugi i pokrewni	2
2635	Specjaliści do spraw społecznych	2
2149	Inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	2
9613	Zamiatacze i pokrewni	1
9412	Pomoce kuchenne	1
9321	Pakowacze	1
9112	Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne	1
8160	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni	1
8111	Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	1
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	1
7213	Blacharze	1
7121	Dekarze	1
7112	Murarze i pokrewni	1
6113	Ogrodnicy	1
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	1
4321	Magazynierzy i pokrewni	1
4120	Sekretarki (ogólne)	1
3322	Przedstawiciele handlowi	1
3144	Technicy technologii żywności	1
3113	Technicy elektrycy	1
2621	Archiwiści i muzealnicy	1
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	1
2353	Lektorzy języków obcych	1
2161	Architekci	1
1439	Kierownicy do spraw innych typów usług gdzie indziej niesklasyfikowani	1

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Głównym powodem, dla którego badani przedsiębiorcy planują zwiększyć zatrudnienie jest rozbudowa firmy oraz konieczność uzupełnienia liczby pracowników spowodowany m.in. zwolnieniami bądź zmianą pracodawcy. W ten sposób odpowiedziała znaczna część badanych firm, odpowiednio 40% oraz 32% (rysunek 11).

RYСУNEK 11. DLACZEGO POSZUKUJĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Kolejne pytania zawarte w kwestionariuszu wywiadu dotyczyły tych przedsiębiorców, którzy w najbliższym czasie planują redukcję etatów.

Analiza zebranych danych wykazała, iż planowane zwolnienia dotyczyć będą w badanych firmach około 51 osób.

Z niniejszego badania wynika, iż bilans stanu zatrudnienia w badanych firmach jest dodatni – planowanych jest ponad 3 krotnie więcej przyjęć niż zwolnień pracowników.

Przedsiębiorcy, również zostali poproszeni o wskazanie, w jakich zawodach, bądź na jakich stanowiskach planują zwolnienia. Odpowiedzi respondentów przedstawia tabela 3.

TABELA 3. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKA, NA KTÓRYCH NASTĄPI ZMNIEJSZENIE LICZBY PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY?

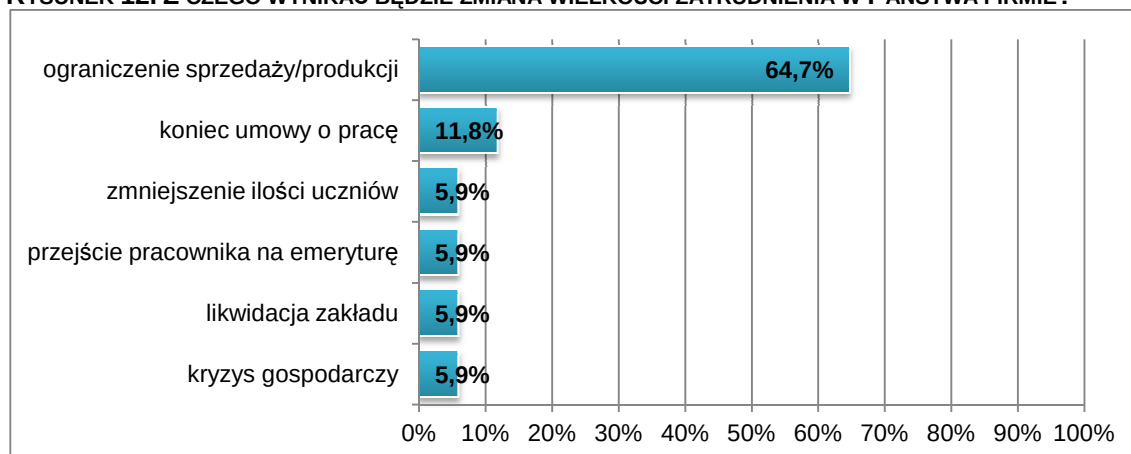
Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5120	Kucharze	4
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	4
5131	Kelnerzy	3

4321	Magazynierzy i pokrewni	2
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	2
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	2
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	1
2342	Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	1
3323	Zaopatrzeniowcy	1
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	1
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	1
9112	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	1
9313	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	1

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku zmniejszy się; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)
 źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z badania wynika, iż planowane zmniejszenie zatrudniania w badanych firmach spowodowane jest w głównej mierze tym, iż badane przedsiębiorstwa planują ograniczyć sprzedaż, bądź produkcję. W ten sposób odpowiedziało 64,7% podmiotów gospodarczych (rysunek 12).

RYСУNEK 12. Z CZEGO WYNIKAĆ BĘDZIE ZMIANA WIELKOŚCI ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż korespondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź
 źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

3. Zawody kluczowe w badanych firmach oraz oczekiwania pracodawców odnośnie pracowników zatrudnionych w tych zawodach

Kolejna kwestia poruszona podczas wywiadów kwestionariuszowych dotyczyła zawodów kluczowych w badanych firmach oraz oczekiwań pracodawców odnośnie osób zatrudnionych w tych zawodach. Ta część badania posłużyła do znalezienia odpowiedzi na pytania:

- ◆ jakie zdaniem pracodawców są najważniejsze kwalifikacje i kompetencje z punktu widzenia pracy zawodowej?
- ◆ jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

W pierwszej kolejności przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie, jakie zawody, bądź stanowiska są kluczowe w ich firmach.

Zdecydowanie najczęściej wskazywanym przez pracodawców zawodem kluczowym był sprzedawca sklepowy (ekspedient). Następnie najczęściej wskazywanymi zawodami byli: kucharze, kelnerzy, kierowcy samochodów osobowych i dostawczych, pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne. Pozostałe wskazywane zawody przedstawia *tabela 4*.

TABELA 4. PROSZĘ WYMIENIĆ ZAWODY KLUCZOWE DLA PAŃSTWA FIRMY, W KTÓRYCH JEST LUB BĘDZIE ZATRUDNIONYCH NAJWIĘCEJ PRACOWNIKÓW?

Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	39
5120	Kucharze	25
5131	Kelnerzy	17
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	9
9112	Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	9
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	8
2283	Fizjoterapeuci	7
3313	Księgowi	7
4321	Magazynierzy i pokrewni	7
2342	Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	6
4224	Recepcjoniści hotelowi	6
2341	Nauczyciele szkół podstawowych	5
4110	Pracownicy obsługi biurowej	5
7112	Murarze i pokrewni	5
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	5
9412	Pomoce kuchenne	5
2212	Lekarze specjaliści	4
2221	Pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	4
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	4
2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	4
7126	Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	4
2619	Specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowani	3
7212	Spawacze i pokrewni	3
8160	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni	3
8341	Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	3
9313	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	3
9629	Pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	3
2144	Inżynierowie mechanicy	2
2161	Architekci	2

2281	Farmaceuci	2
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	2
2441	Specjaliści do spraw rynku nieruchomości	2
2611	Adwokaci, radcy prawni i prokuratorzy	2
3111	Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	2
3113	Technicy elektrycy	2
3122	Mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym	2
3322	Przedstawiciele handlowi	2
5141	Fryzjerzy	2
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	2
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	2
7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni	2
7115	Cieśle i stolarze budowlani	2
7127	Monterzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych	2
7213	Blacharze	2
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	2
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	2
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	2
8331	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	2
8344	Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych	2
8350	Marynarze i pokrewni	2
1120	Dyrektorzy generalni i wykonawczy	1
2142	Inżynierowie budownictwa	1
2143	Inżynierowie inżynierii środowiska	1
2145	Inżynierowie chemicy i pokrewni	1
2166	Projektanci grafiki i multimedialni	1
2262	Lekarze dentyści specjaliści	1
2289	Specjaliści ochrony zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowani	1
2351	Wizytatorzy i specjaliści metod nauczania	1
2355	Nauczyciele sztuki w placówkach pozaszkolnych	1
2431	Specjaliści do spraw reklamy i marketingu	1
2514	Programiści aplikacji	1
2612	Sędziowie	1
2631	Ekonomiści	1
3115	Technicy mechanicy	1
3132	Operatorzy urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody i pokrewni	1
3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	1
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	1
3321	Agenci ubezpieczeniowi	1
3323	Zaopatrzeniowcy	1
3331	Spedytorzy i pokrewni	1
3334	Agenci do spraw rynku nieruchomości	1
3342	Sekretarze sądowi	1
3343	Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	1
3359	Urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani	1
3412	Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej	1

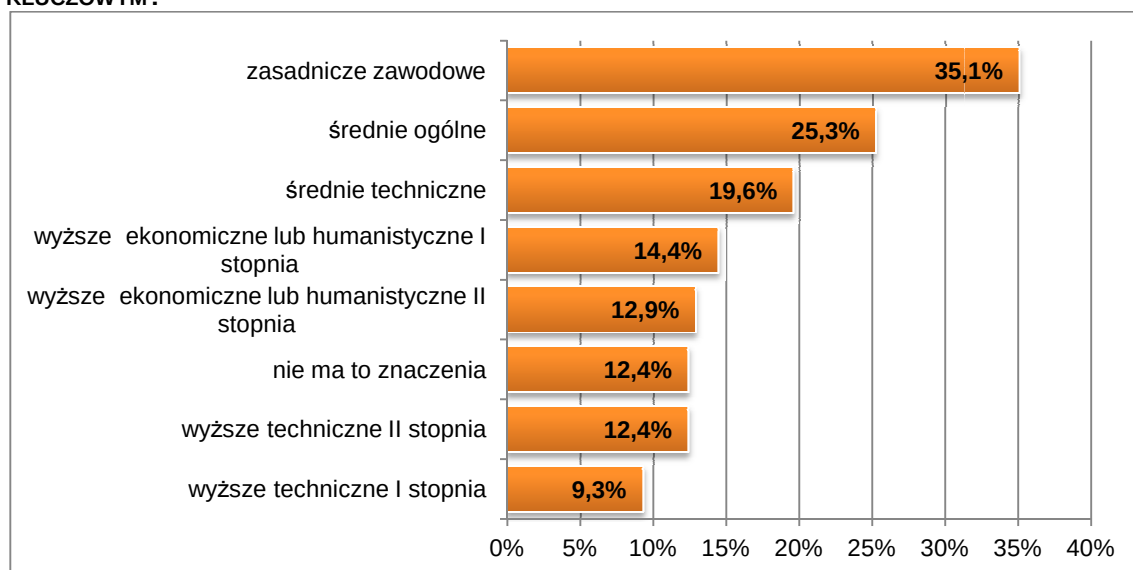
4120	Sekretarki (ogólne)	1
4412	Listonosze i pokrewni	1
5153	Gospodarze budynków	1
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	1
5311	Opiekunowie dziecięcy	1
6121	Hodowcy wyspecjalizowanej produkcji zwierzęcej	1
6130	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	1
6210	Robotnicy leśni i pokrewni	1
6223	Rybacy morscy	1
7111	Monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków	1
7116	Robotnicy budowy dróg i pokrewni	1
7121	Dekarze	1
7131	Malarze i pokrewni	1
7132	Lakiernicy	1
7222	Ślusarze i pokrewni	1
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	1
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	1
8111	Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	1
8131	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych	1
8342	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych	1
8343	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	1
9312	Robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	1
9321	Pakowacze	1
9611	Ładowacze nieczystości	1
9613	Zamiatacze i pokrewni	1

* do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Według 35,1% respondentów osoby zatrudnione w zawodach kluczowych dla ich firmy powinny posiadać wykształcenie zasadnicze zawodowe. W dalszej kolejności respondenci wskazali wykształcenie średnie ogólne (25,3%) oraz średnie techniczne (19,6%). Dla 12,4% respondentów poziom wykształcenia nie ma znaczenia (rysunek 13).

RYСУNEK 13. JAKIE WYKSZTAŁCENIE POWINNA MIEĆ OSOBA ZATRUDNIONA W ZAWODZIE KLUCZOWYM?

* % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Biorąc pod uwagę branże badanych przedsiębiorstw wg Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 można zauważyć, że wykształcenie zasadnicze zawodowe w głównej mierze wymagane jest w firmach, które prowadzą działalność gospodarczą w ramach takich sekcji jak: budownictwo (sekcja F), przetwórstwo przemysłowe (sekcja C), dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A), działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I) oraz pozostała działalność usługowa (sekcja S).

Zachodniopomorscy pracodawcy prowadzący działalność gospodarczą w ramach takich branż jak: działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G) oraz działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K) deklarowali, iż w głównej mierze od swych pracowników wymagają wykształcenia średniego ogólnego.

Wykształcenie wyższe ekonomiczne lub humanistyczne (pierwszego, bądź drugiego stopnia) wymagane jest przede wszystkim przez pracodawców, którzy prowadzą swoje firmy w ramach sekcji: działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K), działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N), administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O), edukacja (sekcja P) oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (sekcja T).

Natomiast wykształcenie wyższe techniczne (pierwszego, bądź drugiego stopnia) wymagane jest przez znaczną część przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność w firmach, w ramach sekcji działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M), a także opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q). W firmach, które reprezentują sekcję transport i gospodarka magazynowa (sekcja H) największy odsetek badanych nie wymaga od pracowników konkretnego wykształcenia (*tabela 5*).

TABELA 5. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM SEKCJI PKD

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1	11,1%	0	0%	0	0%	0	0%	2	22,2%	2	22,2%	4	44,4%	0	0%	9
C-przetwórstwo przemysłowe	0	0%	1	6,7%	0	0%	0	0%	1	6,7%	2	13,3%	9	60%	2	13,3%	15
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	20%	1	20%	3	60%	0	0%	5
F-budownictwo	0	0%	0	0%	1	7,7%	0	0%	1	7,7%	1	7,7%	10	76,9%	0	0%	13
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1	1,6%	1	1,6%	0	0%	0	0%	13	21%	19	30,6%	18	29%	10	16,1%	62
H-transport i gospodarka magazynowa	1	9,1%	0	0%	1	9,1%	2	18,2%	0	0%	2	18,2%	1	9,1%	4	36,4%	11
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	8	23,5%	8	23,5%	12	35,3%	6	17,6%	34

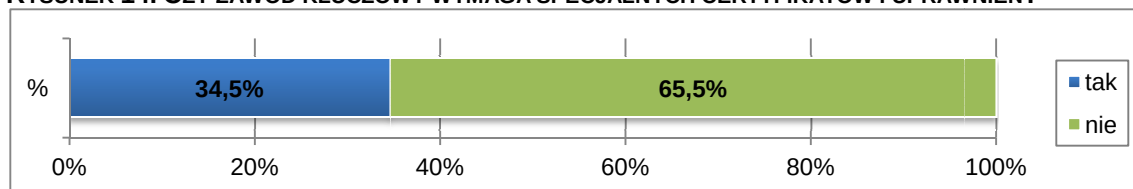
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	0	0%	2	20%	3	30%	2	20%	3	30%	0	0%	0	0%	10
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	20%	0	0%	2	40%	0	0%	1	20%	1	20%	0	0%	0	0%	5
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3	30%	1	10%	1	10%	1	10%	2	20%	1	10%	1	10%	0	0%	10
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	0	0%	0	0%	0	0%	2	66,7%	1	33,3%	0	0%	0	0%	0	0%	3
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3	14,3%	4	19%	4	19%	7	33,3%	1	4,8%	2	9,5%	0	0%	0	0%	21
P-edukacja	5	16,7%	3	10%	14	46,7%	8	26,7%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	30
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6	35,3%	6	35,3%	0	0%	2	11,8%	2	11,8%	1	5,9%	0	0%	0	0%	17
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	9,1%	1	9,1%	0	0%	1	9,1%	1	9,1%	4	36,4%	3	27,3%	0	0%	11
S-pozostała działalność usługowa	2	11,8%	1	5,9%	0	0%	1	5,9%	2	11,8%	2	11,8%	7	41,2%	2	11,8%	17
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1

* liczba odpowiedzi respondentów nie sumuje się do 194, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość respondentów (65,5%) zapytanych, czy osoby aspirujące na stanowiska kluczowe w ich firmach powinny posiadać specjalne certyfikaty i uprawnienia, zadeklarowała, że nie wymaga tego typu zaświadczeń (*rysunek 14*). Spośród badanych, którzy wskazali, iż wymagają certyfikatów, większość (64,2%) oczekuje, iż będą to uprawnienia w wymaganym na dane stanowisko zakresie. Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia (*tabela 6*).

RYСУNEK 14. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 6. JAKICH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ WYMAGA SIĘ W OD OSÓB W KLUCZOWYM ZAWODZIE?

	n	%
Uprawnienia w wymaganym zakresie	43	64,2%
Prawo jazdy wymaganej kategorii	11	16,4%
Odpowiednie kwalifikacje	9	13,4%
Ukończony wymagany kurs	7	10,4%
Uprawnienia na wózki widłowe	2	3%
Specjalizacja	1	1,5%
Zdobycie wymaganej licencji	1	1,5%
Zaświadczenie lekarskie	1	1,5%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kluczowy zawód w firmie, którą reprezentują wymaga specjalnych certyfikatów i uprawnień; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dodatkowe certyfikaty i uprawnienia w głównej mierze wymagane są od pracowników zatrudnionych w branżach: dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M), edukacja (sekcja P) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q) (*tabela 7*).

TABELA 7. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA A WYMAGANIE SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ

	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%	4	100%	4
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2	40%	3	60%	5
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3	42,9%	4	57,1%	7
P-edukacja	7	43,8%	9	56,3%	16

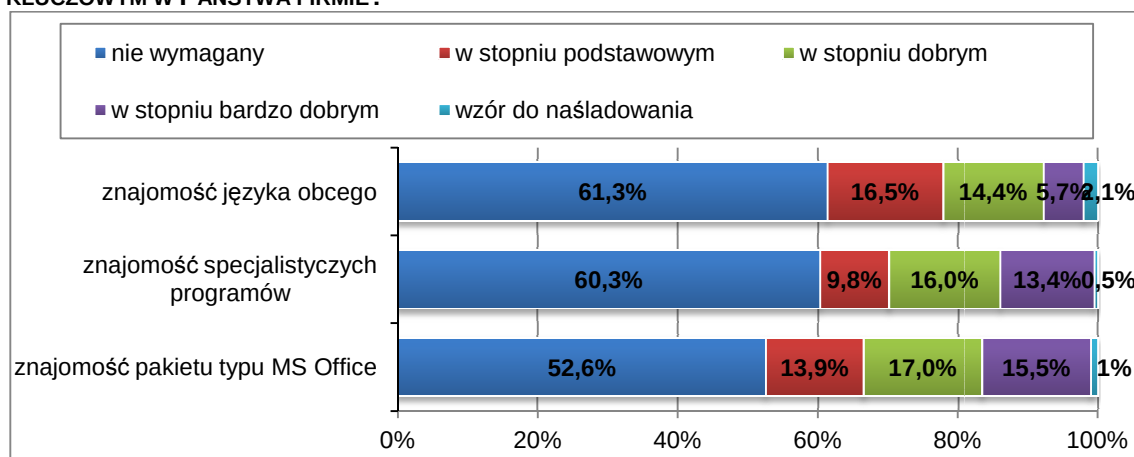
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5	45,5%	6	55%	11
S-pozostała działalność usługowa	8	57,1%	6	42,9%	14
H-transport i gospodarka magazynowa	6	60%	4	40,0%	10
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4	66,7%	2	33,3%	6
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4	66,7%	2	33,3%	6
F-budownictwo	9	69,2%	4	30,8%	13
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	19	70,4%	8	30%	27
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3	75%	1	25,0%	4
C-przetwórstwo przemysłowe	10	76,9%	3	23,1%	13
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	34	77,3%	10	22,7%	44
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9	90%	1	10,0%	10
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1	100%	0	0%	1
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3	100%	0	0%	3

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż przedstawiciele badanych przedsiębiorstw w większości nie wymagają znajomości pakietu typu MS Office, specjalistycznych programów, czy znajomości języka obcego.

Zgodnie z odpowiedziami ankietowanych 16,5% oczekuje od swych pracowników znajomości języka obcego w stopniu podstawowym, bądź w stopniu dobrym (14,4%). Znajomości pakietu MS Office w stopniu dobrym oczekuje 17% respondentów, zaś 16% wymaga dobrej znajomości specjalistycznych programów (rysunek 15).

RYСУNEK 15. JAKI POZIOM WIEDZY WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W większości badanych branż, respondenci nie wymagają od pracowników znajomości pakietu MS Office. Reprezentanci takich branż jak: działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K), działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N) oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (sekcja T) oczekują od swoich pracowników znajomości pakietu MS Office odpowiednio: w stopniu podstawowym i bardzo dobrym (sekcja K), w stopniu dobrym (sekcja L), w stopniu bardzo dobrym (sekcja N), a także w stopniu dobrym (sekcja T) (tabela 8).

Podobnie sytuacja przedstawia się w przypadku oczekiwań pracodawców odnośnie znajomości specjalistycznych programów. Podstawowej znajomości specjalistycznych programów w głównej mierze wymagają pracodawcy działający w sekcji działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M),

Największy odsetek pracodawców wymaga znajomości specjalistycznych programów w stopniu dobrym w sekcji gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (sekcja T), działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L) oraz działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N) (tabela 9).

W większości badanych branż respondenci nie wymagają znajomości języków obcych. Ich podstawowej znajomości wymagają przede wszystkim przedsiębiorcy z sekcji działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N).

Dobrej znajomości zaś oczekują w głównej mierze przedsiębiorcy z sekcji działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R) (tabela 10).

TABELA 8. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3	50%	0	0%	0	0%	3	50%	0	0%	6
C-przetwórstwo przemysłowe	12	92,3%	0	0%	0	0%	1	7,7%	0	0%	13
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	50%	1	25%	1	25%	0	0%	0	0%	4
F-budownictwo	11	84,6%	1	7,7%	1	7,7%	0	0%	0	0%	13
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	21	47,7%	11	25%	7	15,9%	5	11,4%	0	0%	44
H-transport i gospodarka magazynowa	6	60%	0	0%	4	40%	0	0%	0	0%	10
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	25	92,6%	0	0%	2	7,4%	0	0%	0	0%	27
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	2	40%	1	20%	2	40%	0	0%	5
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	0	0%	3	75%	1	25%	0	0%	4
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	14,3%	2	28,6%	2	28,6%	2	28,6%	0	0%	7
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0%	0	0%	1	33,3%	2	66,7%	0	0%	3
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1	10%	2	20%	3	30%	2	20%	2	20%	10
P-edukacja	3	18,8%	2	12,5%	6	37,5%	5	31,3%	0	0%	16
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4	36,4%	5	45,5%	0	0%	2	18,2%	0	0%	11

R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3	50%	0	0%	0	0%	3	50%	0	0%	6
S-pozostała działalność usługowa	10	71,4%	1	7,1%	1	7,1%	2	14,3%	0	0%	14
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 9. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3	50%	1	16,7%	0	0%	2	33,3%	0	0%	6
C-przetwórstwo przemysłowe	11	84,6%	0	0%	2	15,4%	0	0%	0	0%	13
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	75%	0	0%	1	25%	0	0%	0	0%	4
F-budownictwo	11	84,6%	0	0%	1	7,7%	1	7,7%	0	0%	13
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	25	56,8%	7	15,9%	8	18,2%	4	9,1%	0	0%	44
H-transport i gospodarka magazynowa	8	80%	0	0%	2	20%	0	0%	0	0%	10
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	23	85,2%	1	3,7%	3	11,1%	0	0%	0	0%	27

K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	20%	1	20%	1	20%	2	40%	0	0%	5
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	25%	0	0%	2	50%	1	25%	0	0%	4
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	14,3%	2	28,6%	2	28,6%	2	28,6%	0	0%	7
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	33,3%	0	0%	1	33,3%	1	33,3%	0	0%	3
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5	50%	2	20%	0	0%	2	20%	1	10%	10
P-edukacja	7	43,8%	3	18,8%	1	6,3%	5	31,3%	0	0%	16
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5	45,5%	1	9,1%	3	27,3%	2	18,2%	0	0%	11
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3	50%	0	0%	1	16,7%	2	33,3%	0	0%	6
S-pozostała działalność usługowa	9	64,3%	1	7,1%	2	14,3%	2	14,3%	0	0%	14
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 10. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH

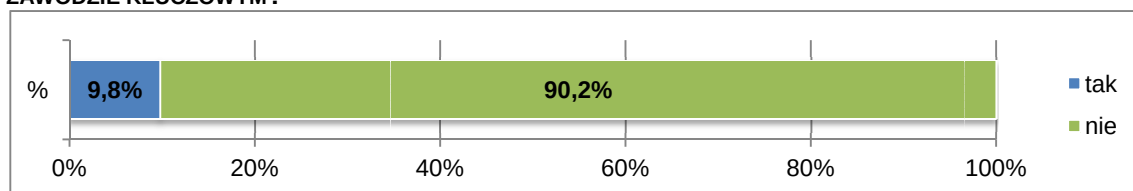
	Nie wymagany		W stopniu podstawowym		W stopniu dobrym		W stopniu bardzo dobrym		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4	66,7%	1	16,7%	1	16,7%	0	0%	0	0%	6
C-przetwórstwo przemysłowe	12	92,3%	0	0%	1	7,7%	0	0%	0	0%	13
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
F-budownictwo	12	92,3%	0	0%	1	7,7%	0	0%	0	0%	13
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	29	65,9%	10	22,7%	4	9,1%	1	2,3%	0	0%	44
H-transport i gospodarka magazynowa	7	70%	0	0%	3	30%	0	0%	0	0%	10
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	12	44,4%	7	25,9%	5	18,5%	3	11,1%	0	0%	27
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2	40%	1	20%	2	40%	0	0%	0	0%	5
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	50%	0	0%	1	25%	0	0%	1	25%	4
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	14,3%	2	28,6%	1	14,3%	1	14,3%	2	28,6%	7
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	33,3%	2	66,7%	0	0%	0	0%	0	0%	3

O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7	70%	2	20%	1	10%	0	0%	0	0%	10
P-edukacja	5	31,3%	4	25%	2	12,5%	4	25%	1	6,3%	16
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9	81,8%	1	9,1%	1	9,1%	0	0%	0	0%	11
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	16,7%	0	0%	3	50%	2	33,3%	0	0%	6
S-pozostała działalność usługowa	10	71,4%	2	14,3%	2	14,3%	0	0%	0	0%	14
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Spośród wszystkich pracodawców biorących udział w badaniu, 9,8% wskazało, iż ma dodatkowe oczekiwania w stosunku do potencjalnych pracowników (*rysunek 16*). Część respondentów od kandydatów do pracy oczekuje wiedzy zawodowej/branżowej (36,8%), uprawnień i umiejętności zawodowych (21,1%), bądź obsługi kasy fiskalnej (15,8%). Rozkład odpowiedzi przedstawia *tabela 11*.

RYСУNEK 16. CZY POSIADAJĄ PAŃSTWO JESZCZE JAKIEŚ INNE WYMAGANIA W STOSUNKU DO OSÓB W ZAWODZIE KLUCZOWYM?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 11. JAKIE SĄ TO WYMAGANIA?

	n	%
Wiedza zawodowa/branżowa	7	36,8%
Uprawnienia i umiejętności zawodowe	4	21,1%
Obsługa kasy fiskalnej	3	15,8%
Doświadczenie i praktyka zawodowa	2	10,5%
Prawo jazdy wymaganej kategorii	2	10,5%
Znajomość przepisów prawa	1	5,3%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż co do pracowników w kluczowym zawodzie, mają dodatkowe wymagania; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

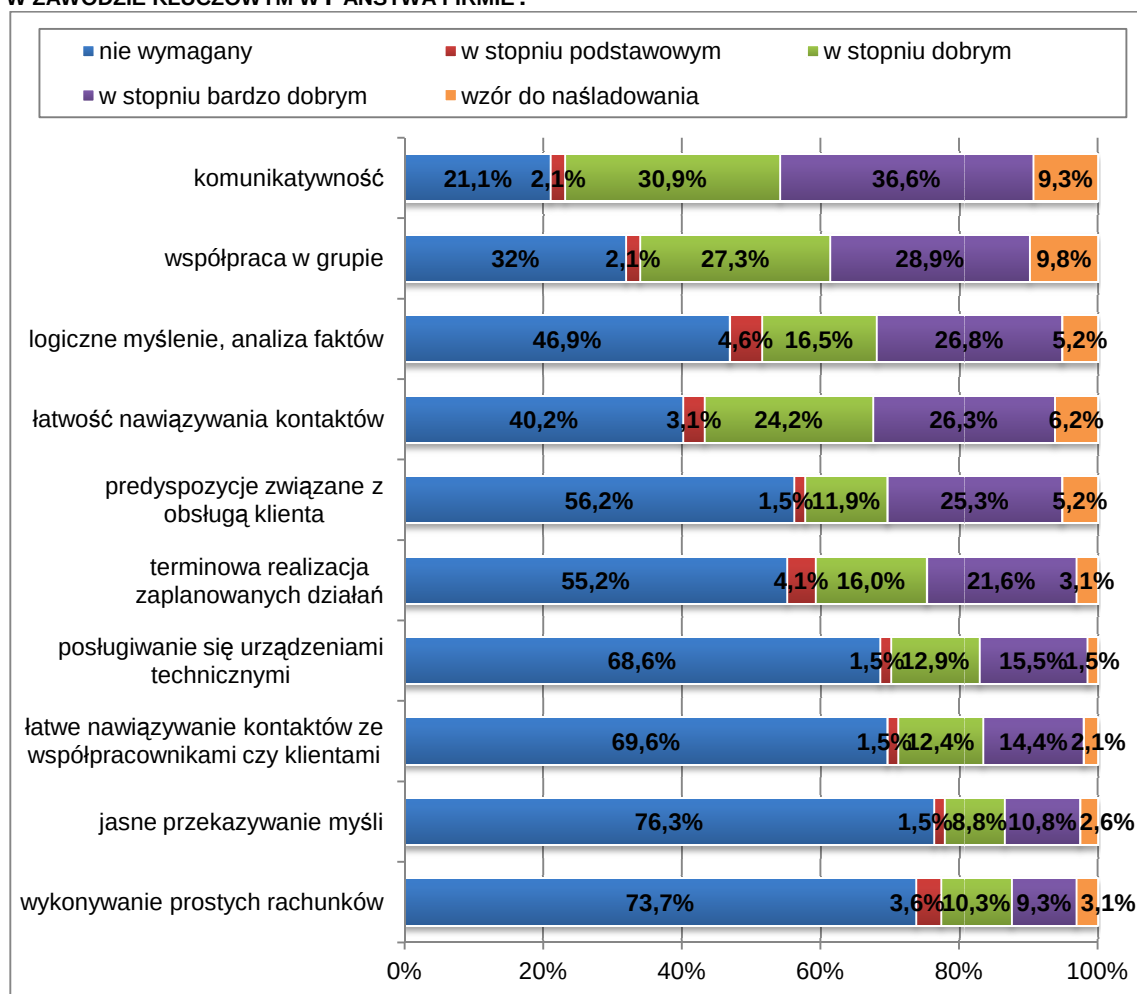
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W dalszej części kwestionariusza wywiadu przedstawiciele badanych przedsiębiorstw zostali poproszeni o wskazanie, jakich umiejętności wymagają w stosunku do pracowników zatrudnionych w zawodach kluczowym dla ich firm.

Na poniższym *rysunku 17* wskazanych zostało 10 najbardziej pożądanых umiejętności, jakich oczekują pracodawcy od pracowników. Respondenci najczęściej wskazywali następujące odpowiedzi:

- ◆ komunikatywność,
- ◆ współpraca w grupie,
- ◆ logiczne myślenie, analiza faktów,
- ◆ łatwość nawiązywania kontaktów,
- ◆ predyspozycje związane z obsługą klienta.

RYСУNEK 17. JAKI POZIOM UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

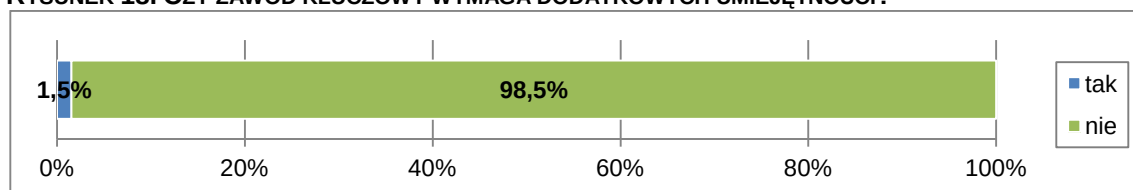

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, których umiejętność jest najczęściej wymagana przez respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość respondentów (98,5%) nie oczekuje od kandydatów na stanowiska kluczowe w ich firmach dodatkowych umiejętności (rysunek 18). Spośród badanych, którzy zadeklarowali, iż posiadają takie wymogi najczęściej pojawiały się następujące odpowiedzi: zdolności manualne (67%), cechy charakteru (33%) oraz specjalizacje (33%) (tabela 12).

RYСУNEK 18. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA DODATKOWYCH UMIEJĘTNOŚCI?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 12. JAKIE SĄ TO UMIEJĘTNOŚCI?

	n	%
Zdolności manualne	2	67%
Cechy charakteru	1	33%
Specjalizacje	1	33%

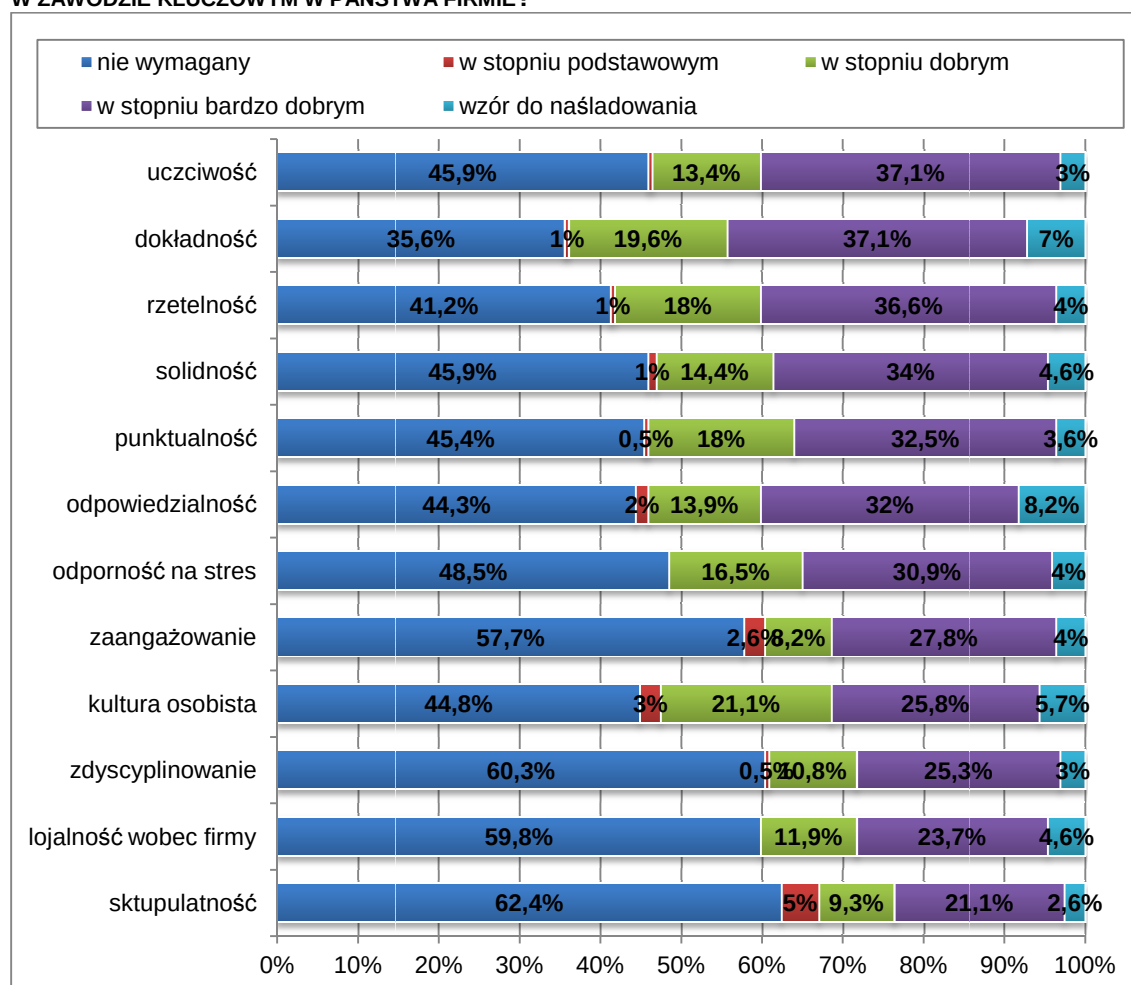
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie cech psychofizycznych, które powinien posiadać ich zdaniem pracownik w zawodzie kluczowym.

Rysunek 19 przedstawia najbardziej cenione przez pracodawców cechy – są to przede wszystkim:

- ◆ uczciwość,
- ◆ dokładność,
- ◆ rzetelność,
- ◆ solidność,
- ◆ punktualność.

RYСУNEK 19. JAKI ZAKRES CECH PSYCHOFIZYCZNYCH POWINIEN POSIADAĆ PRACOWNIK W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

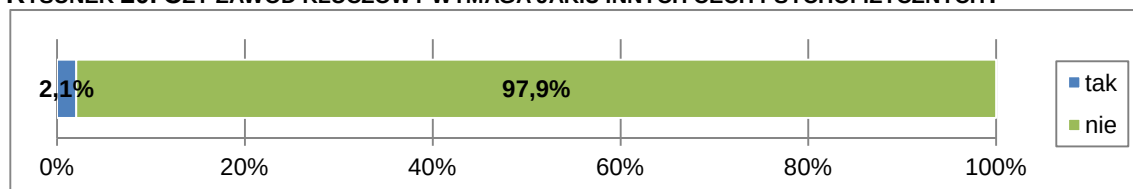

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, których umiejętność jest najczęściej wymagana przez respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość respondentów (97,9%) nie wymaga od kandydatów na stanowiska kluczowe w ich firmach dodatkowych cech psychofizycznych (*rysunek 20*). Spośród badanych, którzy zadeklarowali, iż posiadają takie wymogi pojawiły się następujące odpowiedzi: cierpliwość (50%) oraz dbałość o higienę (50%) (*tabela 13*).

RYСУNEK 20. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA JAKIŚ INNYCH CECH PSYCHOFIZYCZNYCH?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 13. JAKIE SĄ TO CECHY?

	n	%
Cierpliwość	2	50%
Dbałość o higienę	2	50%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

4. Wymagania stawiane pracownikom w zawodach kluczowych w badanych firmach

Kolejna część skierowanego do przedsiębiorców kwestionariusza wywiadu, dotyczyła kwalifikacji pracowników w badanych firmach. Pytania posłużyły do znalezienia odpowiedzi na pytania:

- ◆ jak pracodawcy oceniają przygotowanie zawodowe potencjalnych pracowników?
- ◆ jakie zdaniem pracowników są ich potrzeby szkoleniowe?
- ◆ jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

Analiza materiału badawczego wykazała, iż wśród firm w powiecie kołobrzeskim, za kluczowe można uznać zwłaszcza następujące kategorie zawodowe:

- ◆ pracownicy ochrony osób i mienia,
- ◆ przedstawiciele handlowi,
- ◆ fryzjerzy,
- ◆ agenci ubezpieczeniowi,
- ◆ lakiernicy,
- ◆ średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych,
- ◆ wizytatorzy i specjaliści metod nauczania,
- ◆ pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni,
- ◆ spedytorzy i pokrewni (*tabela 14 i 15*).

TABELA 14. ZAWODY KLUCZOWE A BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA

	Pracownicy ochrony osób i mienia		Przedstawiciele handlowi		Fryzjerzy		Agenci ubezpieczeniowi		Lakiernicy		Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
C-przetwórstwo przemysłowe	1	33,3%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
F-budownictwo	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	28	82,4%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2	8,7%	15	65,2%	6	0%	0	0%	0	0%	0	0%
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	20%	0	100%
P-edukacja	0	0%	0	0%	0	0%	6	40%	0	0%	5	100%
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0%	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	1	50%	1	0%	0	0%	0	0%	0	0%
S-pozostała działalność usługowa	1	33,3%	0	0%	0	0%	0	0%	1	33,3%	0	0%
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%
Ogółem	34	35,4%	17	17,7%	7	0%	6	6,3%	6	6,3%	5	6%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 15. ZAWODY KLUCZOWE A BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA

	Wizytatorzy i specjaliści metod nauczania		Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni		Spedytorzy i pokrewni	
	n	%	n	%	n	%
C-przetwórstwo przemysłowe	0	0%	0	0%	0	0%
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	0%	0	0%	0	0%
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	0	0%	4	80%
P-edukacja	0	0%	4	26,7%	0	0%
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4	80%	0	0%	0	0%
S-pozostała działalność usługowa	0	0%	0	0%	0	0%
Ogółem	4	4,2%	4	4,2%	4	4,2%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza materiału badawczego wykazała, iż badani przedstawiciele firm, najczęściej deklarowali, że:

- ◆ poziom wykształcenia osób zatrudnionych w kluczowych zawodach w powiecie ma znaczenie,
- ◆ wyższego wykształcenia technicznego II stopnia respondenci wymagają od kandydatów na następujące stanowiska kluczowe: spedytorzy i pokrewni, wizytatorzy i specjaliści metod nauczania,
- ◆ według respondentów w większości przypadków wykształcenie wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I i II stopnia powinni posiadać pracownicy na stanowiskach: średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych, agenci ubezpieczeniowi, pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni,
- ◆ wykształcenie średnie ogólne jest najbardziej preferowane wśród pracodawców zatrudniających pracowników w zawodzie pracownik ochrony osób i mienia,
- ◆ zdaniem respondentów pracownicy zatrudnieni w zawodzie fryzjer w głównej mierze powinni posiadać wykształcenie zasadnicze zawodowe,
- ◆ w przypadku osób zatrudnionych na stanowisku przedstawiciel handlowy największy odsetek respondentów zadeklarował, że wykształcenie nie ma znaczenia (tabela 16).

TABELA 16. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW DLA NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCYCH ZAWODÓW KLUCZOWYCH

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Pracownicy ochrony osób i mienia	1	2,1%	1	2,1%	0	0%	0	0%	7	14,9%	18	38,3%	12	25,5%	8	17%	47
Przedstawiciele handlowi	0	0%	1	4,8%	0	0%	1	4,8%	5	23,8%	3	14,3%	5	23,8%	6	28,6%	21
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	1	9,1%	1	9,1%	4	36,4%	5	45,5%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	11
Agenci ubezpieczeniowi	2	18,2%	1	9,1%	6	54,5%	2	18,2%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	11
Spedytorzy i pokrewni	3	27,3%	2	18,2%	2	18,2%	2	18,2%	1	9,1%	1	9,1%	0	0%	0	0%	11
Fryzjerzy	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	22,2%	2	22,2%	5	55,6%	0	0%	9
Wizytatorzy i specjaliści metod nauczania	4	57,1%	2	28,6%	0	0%	0	0%	1	14,3%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	2	28,6%	1	14,3%	3	42,9%	1	14,3%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Lakiernicy	0	0%	0	0%	2	28,6%	4	57,1%	0	0%	1	14,3%	0	0%	0	0%	7

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość przedsiębiorców zadeklarowała, iż nie ma wymagań odnośnie dodatkowych certyfikatów i uprawnień w stosunku do osób zatrudnionych w zawodach kluczowych. Dodatkowych certyfikatów w głównej mierze wymagają respondenci zatrudniający pracowników w następujących zawodach: pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni, średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych oraz wizytatorzy i specjaliści metod nauczania (tabela 17).

TABELA 17. WYMAGANIA ODNOŚNIE DODATKOWYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ W ZAWODY KLUCZOWE W BADANYCH FIRMACH

	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	1	25%	3	75%	4
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	2	40%	3	60%	5
Wizytatorzy i specjaliści metod nauczania	2	50%	2	50%	4
Przedstawiciele handlowi	10	58,8%	7	41,2%	17
Agenci ubezpieczeniowi	4	66,7%	2	33,3%	6
Pracownicy ochrony osób i mienia	28	82,4%	6	17,6%	34
Spedytorzy i pokrewni	4	100%	0	0%	4
Lakiernicy	6	100%	0	0%	6
Fryzjerzy	7	100%	0	0%	7

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów
 źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Znajomość pakietu typu MS Office wymagana jest głównie od agentów ubezpieczeniowych (w stopniu dobrym), lakierników (w stopniu dobrym), wizytatorów i specjalistów metod nauczania (w stopniu podstawowym oraz bardzo dobrym), pracowników do spraw kredytów, pożyczek i pokrewnych (w stopniu bardzo dobrym) oraz spedytorów i pokrewnych (w stopniu podstawowym, dobrym, bardzo dobrym, jako wzór do naśladowania).

Odnosnie pozostałych zawodów kluczowych w powiecie najczęściej znajomość pakietu MS Office jest nie wymagana (tabela 18).

Podobnie sytuacja przedstawia się w odniesieniu do znajomości specjalistycznych programów. W większości respondenci, którzy zatrudniają pracowników w zawodach kluczowych zadeklarowali, że nie wymagają od nich znajomości specjalistycznych programów. Ich znajomości w głównej mierze badani oczekują od lakierników (w stopniu dobrym), wizytatorów i specjalistów metod nauczania (w stopniu bardzo dobrym), pracowników do spraw kredytów, pożyczek i pokrewnych (w stopniu bardzo dobrym) oraz spedytorów i pokrewnych (w stopniu bardzo dobrym) (tabela 19).

Znajomość języka obcego również przez większość przedsiębiorców nie jest wymagana. Spośród respondentów, którzy zadeklarowali, że wymagają

od pracowników znajomości języka obcego najczęściej wskazywano na następujące zawody:

- ◆ fryzjerzy (w stopniu podstawowym),
- ◆ średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych (w stopniu bardzo dobrym),
- ◆ pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni (w stopniu bardzo dobrym) (*tabela 20*).

TABELA 18. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Pracownicy ochrony osób i mienia	14	41,2%	8	23,5%	8	23,5%	4	11,8%	0	0%	34
Przedstawiciele handlowi	16	94,1%	0	0%	1	5,9%	0	0%	0	0%	17
Fryzjerzy	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Agenci ubezpieczeniowi	0	0%	0	0%	4	66,7%	2	33,3%	0	0%	6
Lakiernicy	0	0%	1	16,7%	4	66,7%	1	16,7%	0	0%	6
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	3	60%	0	0%	1	20%	1	20%	0	0%	5
Wizytatorzy i specjaliści metod nauczania	0	0%	2	50%	0	0%	2	50%	0	0%	4
Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	0	0%	1	25%	1	25%	2	50%	0	0%	4
Spedytorzy i pokrewni	0	0%	1	25%	1	25%	1	25%	1	25%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 19. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Pracownicy ochrony osób i mienia	18	52,9%	5	14,7%	7	20,6%	4	11,8%	0	0%	34
Przedstawiciele handlowi	13	76,5%	1	5,9%	3	17,6%	0	0%	0	0%	17
Fryzjerzy	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Agenci ubezpieczeniowi	3	50%	2	33,3%	0	0%	1	16,7%	0	0%	6
Lakiernicy	2	33,3%	1	16,7%	3	50%	0	0%	0	0%	6
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	4	80%	0	0%	0	0%	1	20%	0	0%	5
Wizytatorzy i specjaliści metod nauczania	1	25%	0	0%	1	25%	2	50%	0	0%	4
Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	0	0%	1	25%	1	25%	2	50%	0	0%	4
Spedytorzy i pokrewni	1	25%	1	25%	0	0%	2	50%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 20. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Pracownicy ochrony osób i mienia	21	61,8%	8	23,5%	3	8,8%	2	5,9%	0	0%	34
Przedstawiciele handlowi	9	52,9%	2	11,8%	5	29,4%	1	5,9%	0	0%	17
Fryzjerzy	1	14,3%	3	42,9%	2	28,6%	1	14,3%	0	0%	7
Agenci ubezpieczeniowi	3	50%	2	33,3%	1	16,7%	0	0%	0	0%	6
Lakiernicy	4	66,7%	1	16,7%	0	0%	0	0%	1	16,7%	6
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	1	20%	1	20%	1	20%	2	40%	0	0%	5
Wizytatorzy i specjaliści metod nauczania	3	75%	0	0%	1	25%	0	0%	0	0%	4
Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	0	0%	1	25%	0	0%	2	50%	1	25%	4
Spedytorzy i pokrewni	1	25%	2	50%	1	25%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

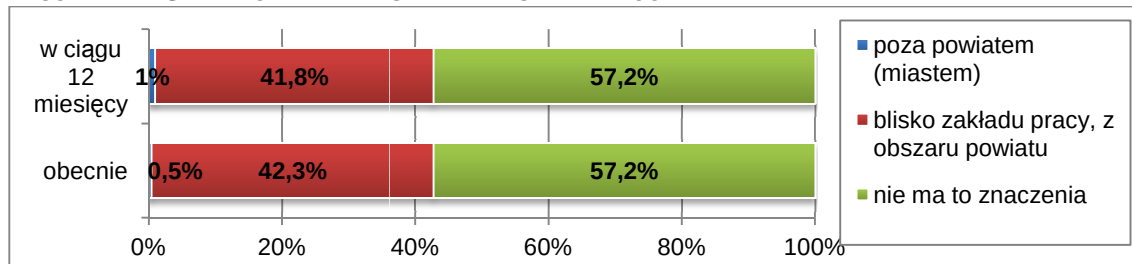
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

5. Profil demograficzny pracownika

Kolejne zawarte w kwestionariuszu wywiadu pytanie dotyczyło cech demograficznych pracowników.

Zdaniem większości respondentów (około 57,2%) miejsce zamieszkania pracowników nie ma znaczenia, zarówno obecnie, jak i w ciągu najbliższych 12 miesięcy. Ponad 40% badanych wolałoby, aby miejsce zamieszkania pracowników znajdowało się blisko zakładu pracy, na terenie powiatu (rysunek 21).

RYСУNEK 21. GDZIE POWINIEN MIESZKAĆ PAŃSTWA PRACOWNIK?

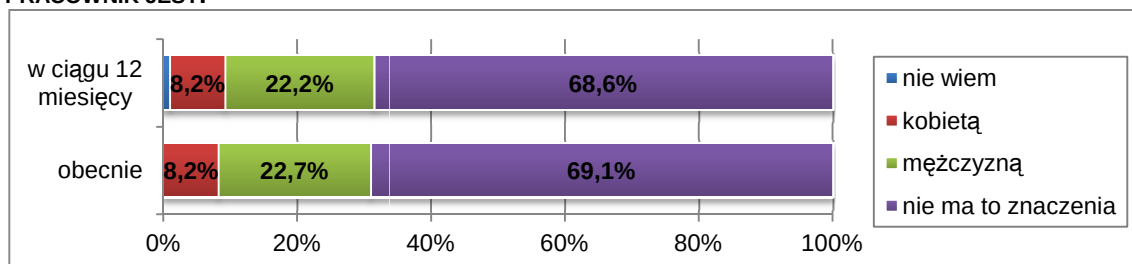

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dla większości lokalnych pracodawców również nie mają znaczenia takie cechy, jak płeć i wiek przyjmowanych pracowników. Jednakże wśród tych przedstawicieli badanych firm, dla których płeć osób zatrudnionych jest istotna, najczęściej zatrudnianą grupą są mężczyźni (rysunek 22).

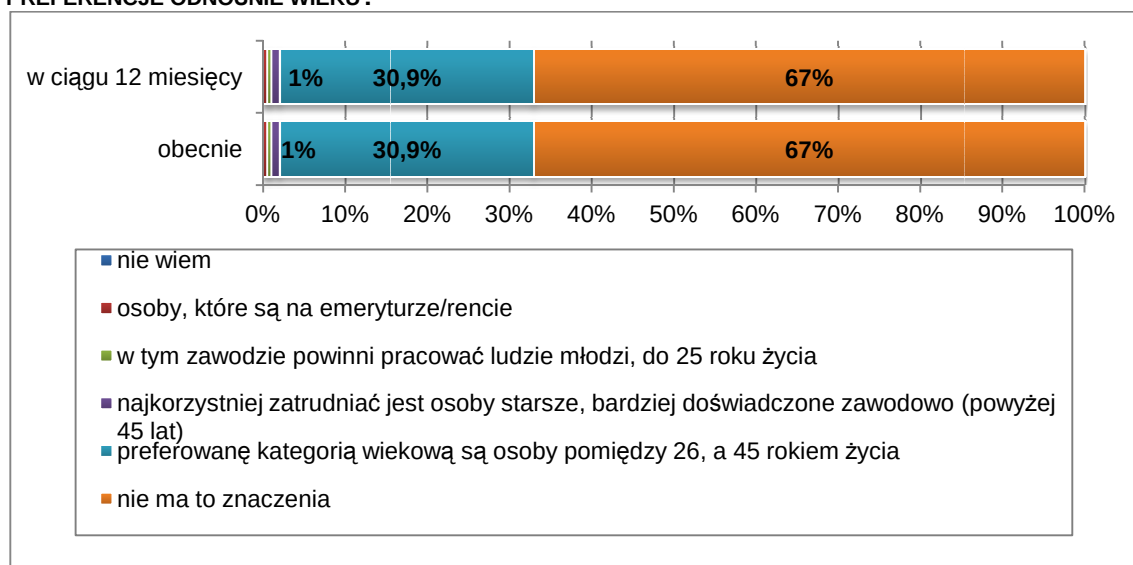
Z kolei przedsiębiorcy, dla których wiek pracownika jest ważny, najczęściej wskazywali, iż preferowaną kategorią wiekową są osoby pomiędzy 26, a 45 rokiem życia (rysunek 23).

RYСУNEK 22. CZY Z PUNKTU WIDZENIA KLUCZOWEGO ZAWODU PAŃSTWA FIRMY LEPIJ JEST GDY PRACOWNIK JEST:

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 23. CZY WYSTĘPUJĄ W ODNIESIENIU DO ZAWODU KLUCZOWEGO JAKIEŚ OKREŚLONE PREFERENCJE ODNOŚNIE WIEKU?

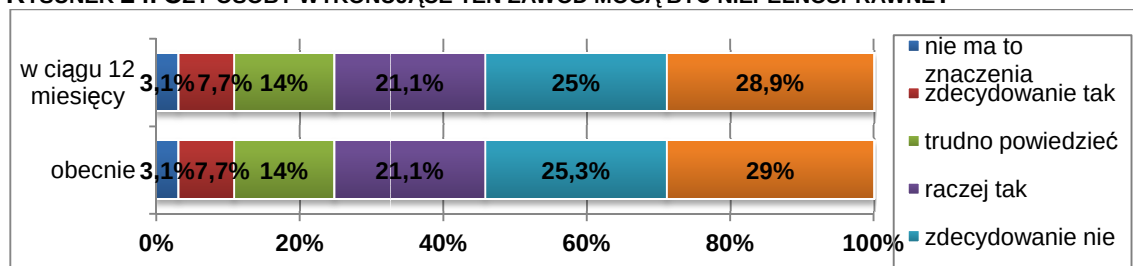

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci zostali również zapytani, czy w ich firmach obowiązki osób zatrudnionych w zawodach kluczowych dla firmy mogą być powierzone osobom niepełnosprawnym. Większość z nich zadeklarowała, że osoby niepełnosprawne nie mogą wykonywać tych czynności obecnie („zdecydowanie nie”-25,3%, „raczej nie”-29%).

Wyniki badań pokazują również, iż badani nie planują w ciągu najbliższych 12 miesięcy zatrudniać osób niepełnosprawnych na stanowiska kluczowe („zdecydowanie nie”-25% oraz „raczej nie”-28,9%)(rysunek 24).

RYСУNEK 24. CZY OSOBY WYKONUJĄCE TEN ZAWÓD MOGĄ BYĆ NIEPEŁNOSPRAWNE?

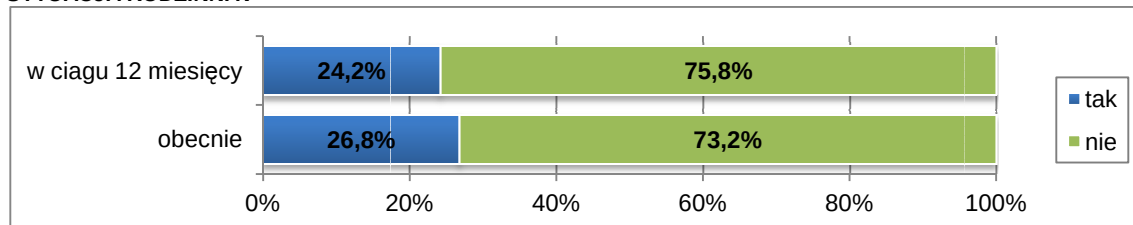

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badani przedsiębiorcy w zdecydowanej większości przypadków (73,2%) wskazywali, że sytuacja rodzinna osób kandydujących na objęcie kluczowego stanowiska w ich firmie nie ma znaczenia (rysunek 25 i 26). Odsetek ankietowanych, którzy przy podejmowaniu decyzji o przyjęciu danej osoby do pracy w ciągu najbliższych 12 miesięcy będą zwracali uwagę na sytuację rodzinną wynosi 24,2%.

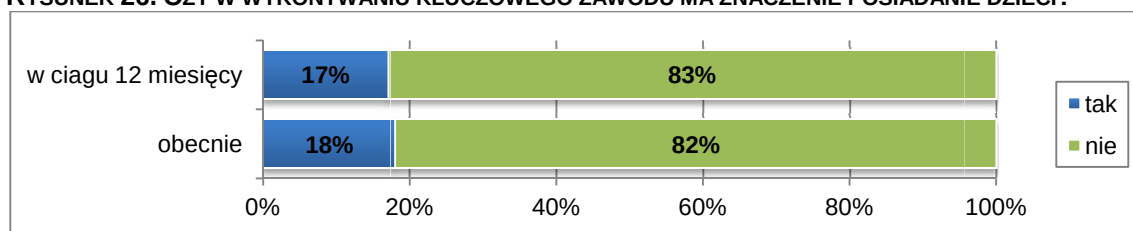
Z analizy danych wynika zatem, że procent pracodawców zwracających uwagę na sytuację rodzinną przy zatrudnianiu nowych pracowników w najbliższym czasie zmniejszy się od stanu obecnego o 2,6%.

RYСУNEK 25. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE USTABILIZOWANA SYTUACJA RODZINNA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

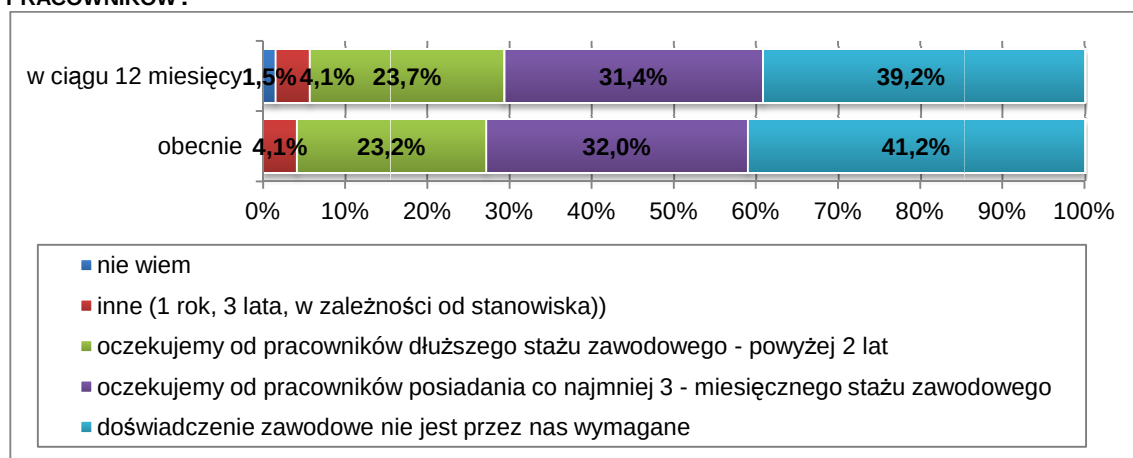
RYСУNEK 26. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE POSIADANIE DZIECI?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dla około 40% badanych doświadczenie zawodowe potencjalnych pracowników nie ma znaczenia. W pozostałych przypadkach pracodawcy przy rekrutacji oczekują od kandydatów co najmniej 3 miesięcznego stażu pracy (32%), stażu zawodowego powyżej dwóch lat (23,2%) oraz długości doświadczenia w zależności od stanowiska (4,1%). Według deklaracji respondentów sytuacja ta w ciągu najbliższych 12 miesięcy nie ulegnie znaczącym zmianom (rysunek 27).

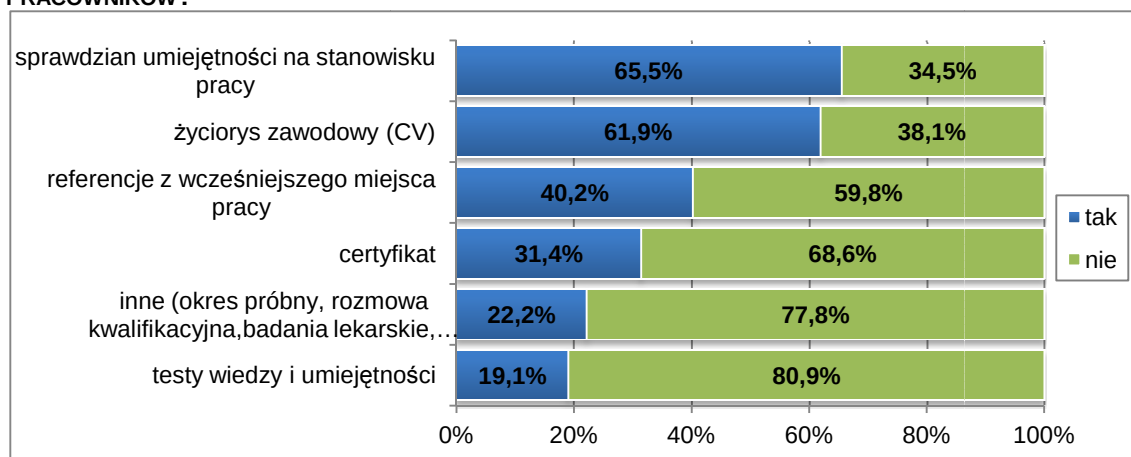
RYСУNEK 27. JAKIEGO DOŚWIADCZENIE ZAWODOWEGO OCZEKUJĄ PAŃSTWO OD SWOICH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

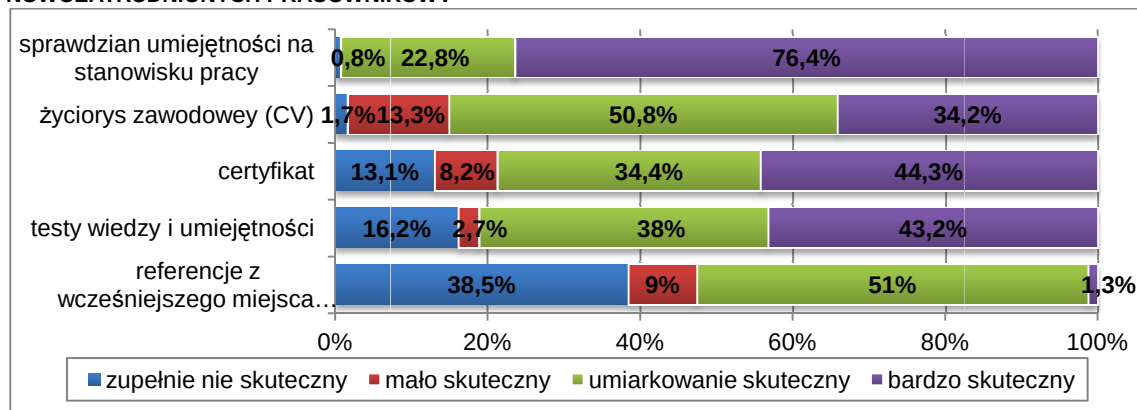
Badani przedsiębiorcy najczęściej weryfikują umiejętności swoich nowo przyjętych pracowników podczas wykonywania przez nich powierzonych im czynności na stanowisku pracy. Jest to najbardziej popularny sposób wstępnej weryfikacji potencjalnych pracowników, na który wskazało 65,5% respondentów. Sposób ten został uznany za najbardziej skuteczny wśród wszystkich stosowanych przez pracodawców metod (76,4%) (rysunki 28 i 29).

RYСУNEK 28. W JAKI SPOSÓB SPRAWDZAJĄ PAŃSTWO KWALIFIKACJE NOWOZATRUDNIIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 29. PROSZĘ OCENIĆ SKUTECZNOŚĆ SPOSOBÓW SPRAWDZANIA KWALIFIKACJI NOWOZATRUDNIIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

6. Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników badanych firm

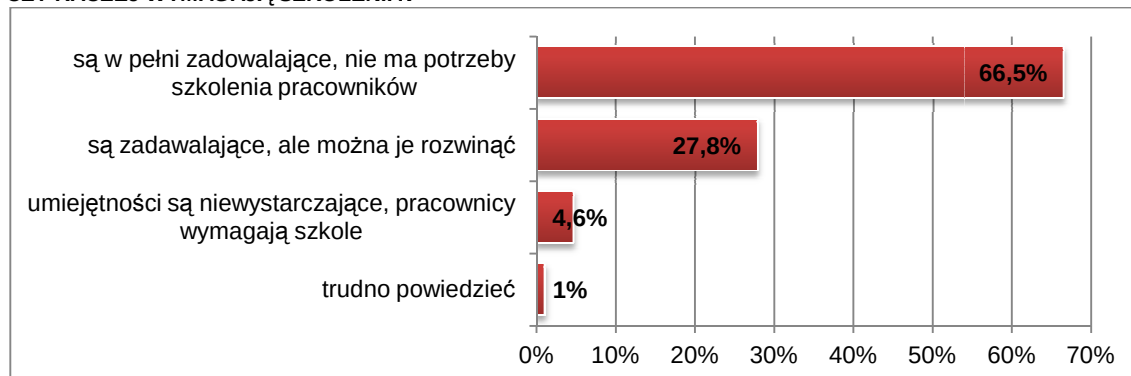
W odczuciu większości respondentów (66,5%), kwalifikacje pracowników są w pełni zadowalające i nie ma potrzeby szkolenia ich. Zaś niespełna 30% respondentów zadeklarowała, że umiejętności pracowników są zadowalające, jednak można byłoby je rozwijać.

Jako kwalifikacji jakich najczęściej brakuje kadrze, pracodawcy wskazywali:

- ◆ brak znajomości najnowszych technologii (25%),

- ◆ brak wiedzy na temat danej branży (14%),
- ◆ brak aktualnej wiedzy na temat prawa i konkretnych przepisów dotyczących branży(12,3%)(rysunek 30, tabela 21).

RYСУNEK 30. CZY W PAŃSTWA ODCZUCIU KWALIFIKACJE PRACOWNIKÓW SĄ W PEŁNI ZADOWALAJĄCE, CZY RACZEJ WYMAGAJĄ SZKOLENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 21. JAKICH KWALIFIKACJI NAJCZĘŚCIEJ BRAKUJE PRACOWNIKOM PAŃSTWA FIRMY?

	n	%
Brak znajomości najnowszych technologii	16	25%
Brak wiedzy na temat danej branży	9	14%
Brak aktualnej wiedzy na temat prawa i konkretnych przepisów dotyczących branży	8	12,3%
Brak umiejętności obsługi nowoczesnych maszyn i urządzeń	6	9,2%
Brak doświadczenia zawodowego	6	9%
Brak znajomości języków obcych	5	8%
Niewielkie zainteresowanie podnoszeniem wiedzy na temat nowych produktów w branży	4	6,2%
Nie brakuje, ale można rozwijać	3	5%
Brak umiejętności profesjonalnej obsługi klienta	3	5%
Brak specjalistycznych uprawnień potrzebnych w danej branży	3	5%
Brak kwalifikacji zawodowych	3	5%
Brak chęci do podnoszenia swojej wiedzy	3	4,6%
Brak znajomości przepisów bhp	2	3%
Brak zaangażowania w wykonywaną pracę	2	3%
Trudno powiedzieć	1	1,5%
Brak umiejętności wykorzystywania zdolności interpersonalnych	1	1,5%
Brak umiejętności biegłej obsługi komputera	1	2%
Brak dokumentów potwierdzających umiejętności	1	1,5%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza zadowolenia kołobrzeskich pracodawców z kwalifikacji pracowników pod względem branż, w ramach których działają badane przedsiębiorstwa, nie wykazała znaczących zależności. Większość respondentów jest zadowolona z kwalifikacji posiadanych przez pracowników i uważa, że nie ma potrzeby ich

doszkalać. Większość przedsiębiorców, którzy wskazali, że są zadowoleni z kwalifikacji swoich pracowników, jednak można by je było rozwinąć najczęściej działa w branżach: działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierając (sekcja N), administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O) oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (sekcja T) (tabela 22).

Jeśli zaś chodzi o zawody kluczowe dla powiatu kołobrzeskiego, to analiza zebranego materiału badawczego wykazała, iż w większości opinii badanych pracodawców również kwalifikacje osób w nich zatrudnionych są zadowalające i nie wymagają dodatkowego szkolenia, bądź są zadowalające, ale można by było je rozwinąć (tabela 23).

TABELA 22. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM BRANŻ

	Są w pełni zadowalające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowalające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkolenia		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4	66,7%	2	33,3%	0	0%	0	0%	6
C-przetwórstwo przemysłowe	8	61,5%	4	30,8%	1	7,7%	0	0%	13
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	50,0%	2	50%	0	0%	0	0%	4
F-budownictwo	7	53,8%	4	30,8%	1	7,7%	1	7,7%	13
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	32	72,7%	10	22,7%	2	4,5%	0	0%	44
H-transport i gospodarka magazynowa	9	90%	1	10%	0	0%	0	0%	10
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	19	70,4%	6	22,2%	2	7,4%	0	0%	27
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	60%	1	20%	1	20%	0	0%	5
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	25%	2	50%	0	0%	1	25%	4

M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4	57,1%	3	42,9%	0	0%	0	0%	7
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	33,3%	2	66,7%	0	0%	0	0%	3
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4	40%	6	60%	0	0%	0	0%	10
P-edukacja	10	62,5%	5	31,3%	1	6,3%	0	0%	16
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9	81,8%	2	18,2%	0	0%	0	0%	11
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4	66,7%	1	16,7%	1	16,7%	0	0%	6
S-pozostała działalność usługowa	12	85,7%	2	14,3%	0	0%	0	0%	14
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 23. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH W ZAWODACH KLUCZOWYCH

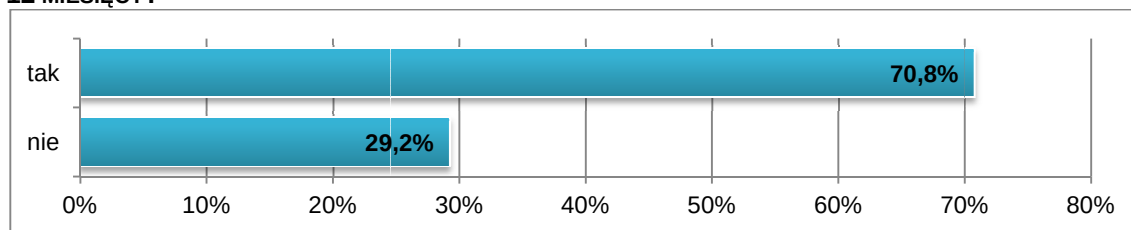
	Są w pełni zadowalające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowalające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkole		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
Pracownicy ochrony osób i mienia	26	76,5%	6	17,6%	1	2,9%	1	2,9%	34
Przedstawiciele handlowi	11	64,7%	5	29,4%	1	5,9%	0	0%	17
Fryzjerzy	6	85,7%	1	14,3%	0	0%	0	0%	7
Agenci ubezpieczeniowi	4	66,7%	1	16,7%	1	16,7%	0	0%	6
Lakiernicy	2	33,3%	4	66,7%	0	0%	0	0%	6
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Wizytatorzy i specjaliści metod nauczania	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	4

Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	2	50%	2	50%	0	0%	0	0%	4
Spedytorzy i pokrewni	1	25%	3	75%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość badanych przedsiębiorstw, zadeklarowała iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowała swoich pracowników na szkolenia. Z analizy danych wynika, iż firmy te w tym czasie na szkolenia wysłały około 1011 osób.

RYSUNEK 31. CZY SKIEROWALI PAŃSTWO SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia, w których udział wzięli pracownicy z badanych firm, najczęściej dotyczyły tematyki związanej ze szkoleniami branżowymi - księgowość (15,2%), podwyższaniem kwalifikacji zawodowych (13%) oraz szkoleniami branżowymi - szkolnictwo (13%). Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia tabela 24.

TABELA 24. JAKA BYŁA TEMATYKA SZKOLEŃ?

	n	%
Szkolenie branżowe - księgowość	7	15,2%
Podwyższanie kwalifikacji zawodowych	6	13%
Szkolenie branżowe - szkolnictwo	6	13%
Administracja	5	10,9%
Szkolenia z zakresu prawa	4	8,7%
Szkolenie BHP	4	8,7%
Szkolenie branżowe - przetwórstwo przemysłowe	4	8,7%
Kurs języka angielskiego	3	6,5%
Techniki sprzedaży	3	6,5%
Szkolenia dla operatorów maszyn	3	6,5%
Kurs informatyczny	2	4,3%
Menadżerskie	2	4,3%
Podatek VAT	2	4,3%
Szkolenia produktowe	2	4,3%
Szkolenie branżowe - gastronomia	2	4,3%
Szkolenie branżowe - transport	2	4,3%
Szkolenie z zakresu ochrony środowiska	2	4,3%
Obsługa klienta	1	2,2%
Szkolenie branżowe - budownictwo	1	2,2%

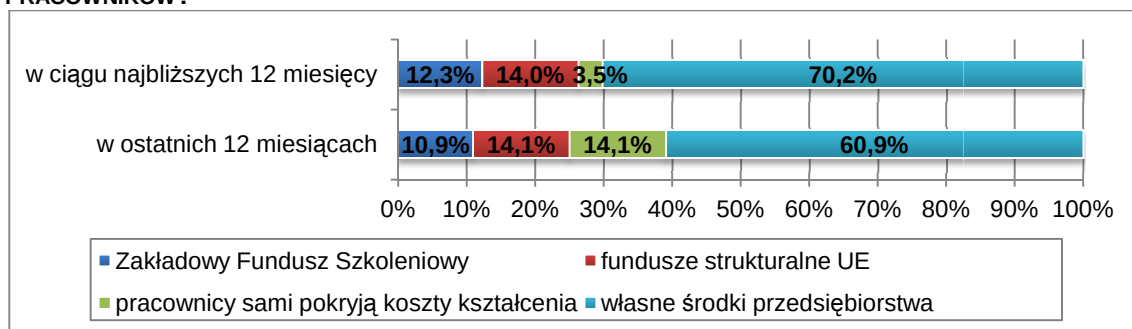
Szkolenie branżowe - farmaceutyka	1	2,2%
Szkolenie branżowe - mechanika pojazdowa	1	2,2%
Szkolenie branżowe - nieruchomości	1	2,2%
Terapia zajęciowa	1	2,2%
Szkolenia marketingowe	1	2,2%
Szkolenia kadrowo-płacowe	1	2,2%
Warsztaty nauczycielskie	1	2,2%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Organizowane szkolenia najczęściej finansowane są ze środków własnych przedsiębiorstwa, a następnie z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej (rysunek 32).

RYСУNEK 32. Z JAKICH ŹRÓDEŁ POCHODZĄ ŚRODKI, KTÓRE PRZEZNACZAJĄ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW?

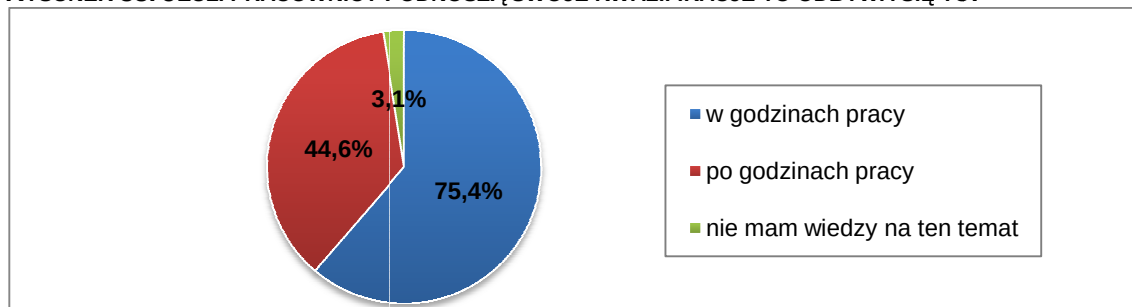

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia pracowników najczęściej odbywają się w godzinach pracy. W ten sposób odpowiedziało 75,4% przedstawicieli badanych firm (rysunek 33).

RYСУNEK 33. JEŚLI PRACOWNICY PODNOSZĄ SWOJE KWALIFIKACJE TO ODBYWA SIĘ TO:

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ponad 30% przedsiębiorców zadeklarowało, iż nie stosuje żadnych metod zachęty w stosunku do pracowników, aby podwyższali swoje kwalifikacje. Natomiast pozostali pracodawcy wskazywali, iż najczęściej motywują

pracowników tym, iż podwyższają uczestnikom szkoleń wynagrodzenia (36,9%), bądź refundują częściowo, lub w całości koszty związane ze szkoleniem (26,2%) (rysunek 34).

RYСУNEK 34. CZY STOSUJĄ PAŃSTWO W FIRMIE JAKIEŚ METODY ZACHĘTY W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW, ABY PODWYŻSZALI SVOJE KWALIFIKACJE?

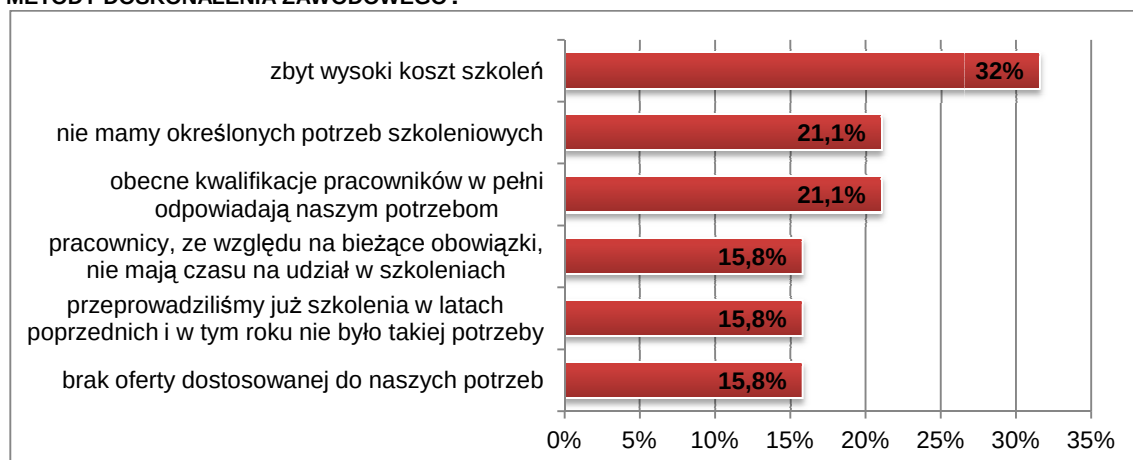
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następne pytanie zawarte w kwestionariuszu wywiadu skierowane było do tych przedsiębiorców, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali swych pracowników na szkolenia. Zostali oni poproszeni o podanie powodów, dla których nie skorzystali z tej możliwości.

Badani pracodawcy wskazywali, iż nie zdecydowali się na szkolenia pracowników z racji tego, iż szkolenia są zbyt drogie (32%), bądź nie mają określonych potrzeb szkoleniowych (21,1%) (rysunek 35).

RYСУNEK 35. DLACZEGO NIE ZDECYDOWALI SIĘ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW CZY INNE METODY DOSKONALENIA ZAWODOWEGO?

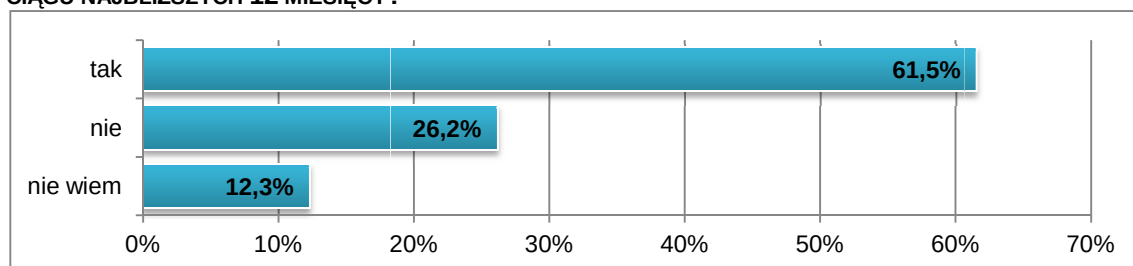

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali pracowników na szkolenia; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ponad połowa (61,5%) przedstawicieli badanych firm zamierza w ciągu najbliższych 12 miesięcy skierować swych pracowników na szkolenia. Jednocześnie 12,3% badanych na dzień prowadzenia badania, nie było w stanie określić, czy podejmie się tego przedsięwzięcia (rysunek 36). Z badania wynika, iż przedsiębiorcy w najbliższym czasie skierują na szkolenia około 848 pracowników.

RYСУNEK 36. CZY ZAMIERZACIE PAŃSTWO SKIEROWAĆ SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Tabela 25 przedstawia tematykę szkoleń, na które będą kierowani pracownicy z badanych firm w ciągu najbliższych 12 miesięcy.

TABELA 25. JAKA BĘDZIE TEMATYKA PLANOWANYCH SZKOLEŃ?

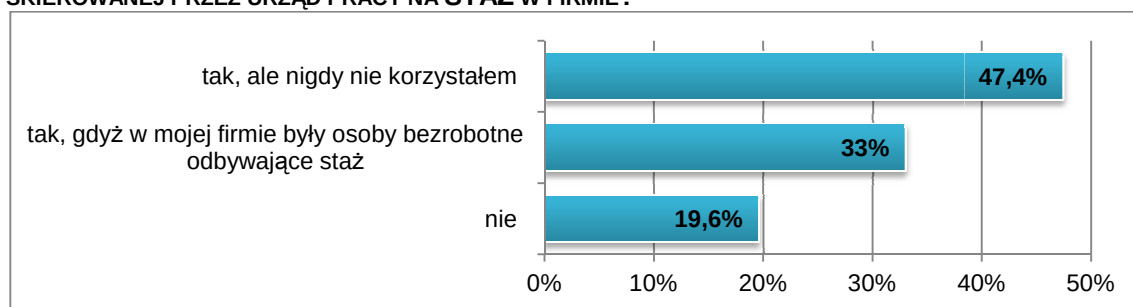
	n	%
Szkolenie branżowe- przetwórstwo przemysłowe	10	25%
Szkolenie branżowe - szkolnictwo	8	20%
Księgowość i kadry	7	17,5%
Szkolenia branżowe - handel	6	15%
Szkolenia specjalistyczne	5	12,5%
Szkolenie branżowe - budownictwo	4	10%
Kursy językowe	3	7,5%
Szkolenia branżowe - gastronomia	2	5%
Przepisy prawne	1	2,5%
Specjalistyczne szkolenia weterynaryjne	1	2,5%
Szkolenia administracyjne	1	2,5%
Profesjonalna obsługa klienta	1	2,5%
Szkolenia branżowe - nieruchomości	1	3%
Szkolenie BHP	1	3%
Szkolenie branżowe - transport	1	3%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zamierzają skierować pracowników na szkolenie w ciągu najbliższych 12 miesięcy

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Osoby bezrobotne mogą być kierowane przez Powiatowy Urząd Pracy na staże zawodowe do przedsiębiorstw z terenu powiatu. Świadomość tego faktu ma zdecydowana większość respondentów (80,4%). Wśród nich 33% skorzystało z takiej możliwości (rysunek 37).

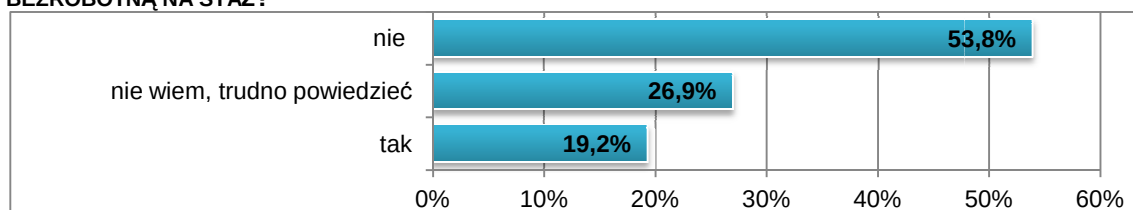
RYСУNEK 37. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYJĘCIA OSOBY BEZROBOTNEJ, SKIEROWANEJ PRZEZ URZĄD PRACY NA STAŻ W FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród tych przedsiębiorców, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia na staż osoby bezrobotnej 53,8% w ciągu najbliższych 12 miesięcy planuje przyjąć osobę bezrobotną na staż zawodowy. Pracodawcy zamierzają zatem przyjąć około 679 osób. Ponad 25% badanych nie podjęło jeszcze decyzji, czy skorzysta z takiej możliwości (rysunek 38).

RYСУNEK 38. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBA BEZROBOTNĄ NA STAŻ?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Lokalni przedsiębiorcy planują przyjąć osoby bezrobotne w ramach praktycznej nauki zawodu w następujących zawodach:

- ◆ pracownik administracyjno-biurowy,
- ◆ pracownik ogólnobudowlany,
- ◆ kucharz,
- ◆ księgowy,
- ◆ laborant (tabela 26).

TABELA 26. W JAKICH ZAWODACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU DOROSŁYCH?

	n	%
Pracownik administracyjno-biurowy	13	43,3%
Pracownik ogólnobudowlany	7	23,3%
Kucharz	5	16,7%
Księgowy	2	6,7%
Laborant	2	6,7%
Kelner	2	6,7%
Fryzjer	1	3,3%
Kasjer/sprzedawca	1	3,3%

Kierowca	1	3,3%
Magazynier	1	3,3%
Nauczyciel	1	3,3%
Specjalista do spraw ochrony środowiska	1	3,3%
Sprzątacze	1	3,3%
Mechanik	1	3,3%
Biolog	1	3,3%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Najważniejszymi kwalifikacjami, jakich oczekują pracodawcy od osób bezrobotnych są:

- ◆ wykształcenie wyższe techniczne,
- ◆ wykształcenie zasadnicze zawodowe,
- ◆ wykształcenie średnie techniczne,
- ◆ wykształcenie średnie zawodowe(tabela 27).

TABELA 27. O JAKICH KWALIFIKACJACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU DOROSŁYCH?

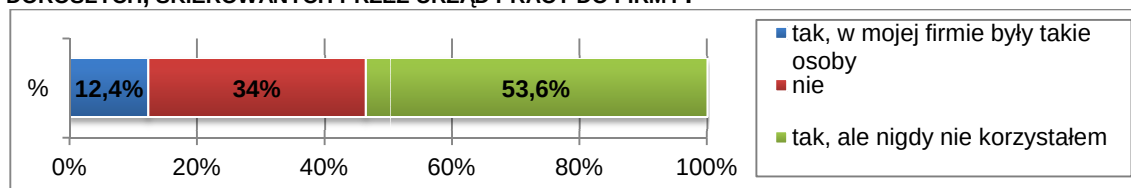
	n	%
Wykształcenie wyższe techniczne	11	36,7%
Wykształcenie zasadnicze zawodowe	11	36,7%
Wykształcenie średnie techniczne	5	16,7%
Nie ma to znaczenia	3	10%
Wykształcenie średnie zawodowe	3	10%
Specjalistyczne uprawnienia	2	6,7%
Doświadczenie	1	3,3%
Prawo jazdy	1	3,3%
Wykształcenie średnie ogólne	1	3,3%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość przedsiębiorców (66%) zadeklarowała również, iż wie, że istnieje możliwość przyjmowania osób bezrobotnych skierowanych przez urząd pracy, w ramach przygotowania zawodowego dorosłych, z czego jedynie 12,4% skorzystało z tej możliwości (rysunek 39).

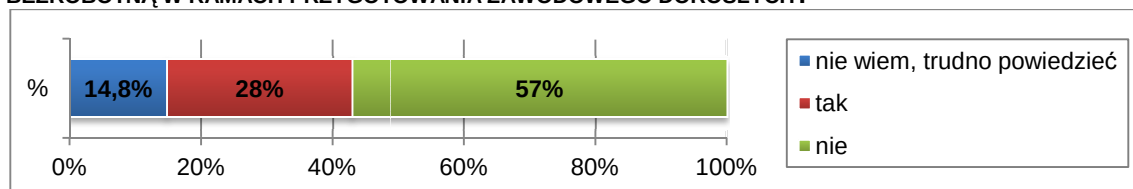
RYСУNEK 39. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH, SKIEROWANYCH PRZEZ URZĄD PRACY DO FIRMY?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badanie wykazało, iż 57% pracodawców nie jest zainteresowanych przyjmowaniem osób bezrobotnych w ramach przygotowania zawodowego dorosłych. Taką formę zatrudnienia w ciągu najbliższych 12 miesięcy planuje wykorzystać 28% respondentów (rysunek 40).

RYСУNEK 40. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBA BEZROBOTNĄ W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Lokalni przedsiębiorcy planują przyjąć 34 osoby bezrobotne w ramach przygotowania zawodowego dorosłych w następujących zawodach:

- ◆ pracownik administracyjno-biurowy,
- ◆ kucharz
- ◆ pracownik ogólnobudowlany,
- ◆ handlowiec,
- ◆ kasjer/sprzedawca.

Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia tabela 28.

TABELA 28. W JAKICH ZAWODACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

	n	%
Pracownik administracyjno-biurowy	7	19,4%
Kucharz	4	11,1%
Pracownik ogólnobudowlany	3	8,3%
Handlowiec	2	5,6%
Kasjer/sprzedawca	2	5,6%
Pracownik do spraw ochrony środowiska	2	5,6%
Cieśla	1	2,8%
Ekonomista	1	2,8%
Fryzjer	1	2,8%
Kierowca	1	2,8%
Księgowy	1	2,8%
Laborant	1	2,8%
Magazynier	1	2,8%
Mechanik	1	2,8%
Nauczyciel	1	2,8%
Nawigator	1	2,8%
Pracownik drogowy	1	2,8%
Pracownik fizyczny	1	2,8%
Sprzątac	1	2,8%

Elektryk	1	2,8%
Kelner	1	2,8%
Diagnosta	1	2,8%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badani jako najważniejsze kwalifikacje, jakich oczekują od osób bezrobotnych najczęściej wskazywali:

- ◆ wykształcenie zasadnicze zawodowe,
- ◆ cechy charakteru,
- ◆ doświadczenie,
- ◆ wykształcenie wyższe techniczne,
- ◆ specjalistyczne uprawnienia.

Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia tabela 29.

TABELA 29. O JAKICH KWALIFIKACJACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

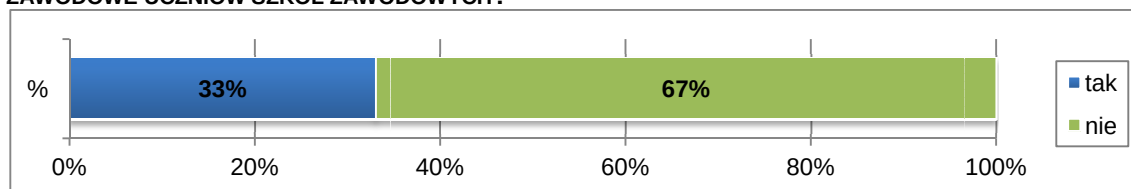
	n	%
Wykształcenie zasadnicze zawodowe	4	11,1%
Cechy charakteru	3	8,3%
Doświadczenie	2	5,6%
Wykształcenie wyższe techniczne	2	5,6%
Specjalistyczne uprawnienia	1	2,8%
Wykształcenie średnie techniczne	1	2,8%
Wykształcenie średnie zawodowe	1	2,8%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród ogółu badanych pracodawców w ciągu ostatnich 5 lat jedynie 33% organizowało praktyki zawodowe dla uczniów szkół zawodowych (rysunek 41).

RYSUNEK 41. CZY W CIĄGU OSTATNICH 5 LAT W PAŃSTWA FIRMIE ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

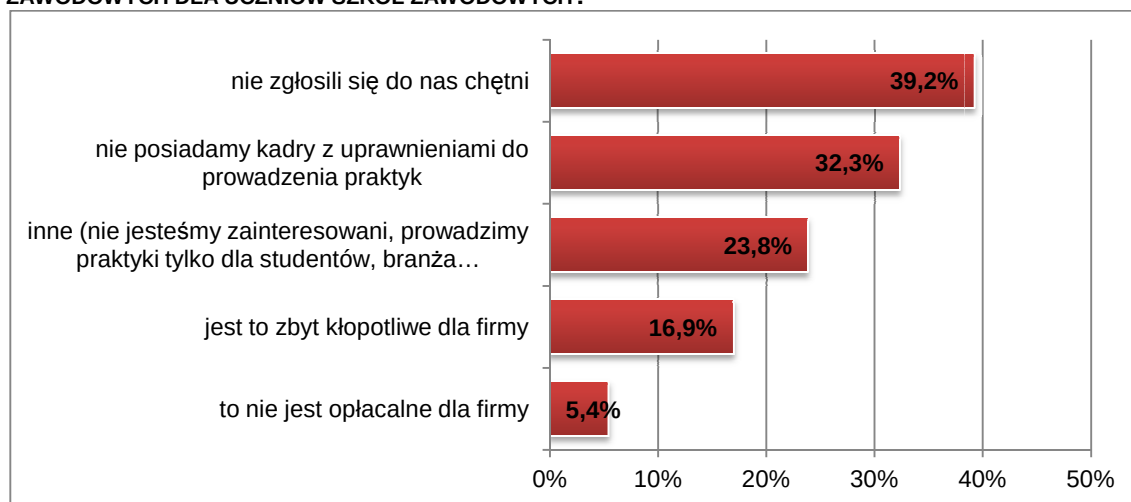

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Najczęstszą przyczyną nieorganizowania praktyk zawodowych w opinii respondentów jest fakt, iż nie zgłosili się do nich żadni chętni (39,2% wskazań). Część przedsiębiorców nie podejmowała takiej działalności, ze względu na to, iż nie posiada kadry z uprawnieniami do prowadzenia praktyk (32,3%). Pozostałe osoby wskazały, iż nie są zainteresowani organizowaniem praktyk zawodowych dla uczniów szkół zawodowych, gdyż organizują praktyki

dla studentów (23,8%), jest to zbyt kłopotliwe dla firmy (16,9%), bądź jest to nieopłacalne dla firmy (5,4%) (rysunek 42).

RYСУNEK 42. PROSZĘ WSKAZAĆ DLACZEGO W PAŃSTWA FIRMIE NIE ORGANIZOWANO PRAKTYK ZAWODOWYCH DLA UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach nie odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Praktyki zawodowe uczniów najczęściej odbywają się w takich zawodach jak: kucharz, kasjer/sprzedawca, kelner, księgowy, pracownik administracyjno-biurowy. Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia tabela 30.

TABELA 30. W JAKICH ZAWODACH NAJCZĘŚCIEJ ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

	n	%
Kucharz	14	21,9%
Kasjer/sprzedawca	7	10,9%
Kelner	7	10,9%
Księgowy	5	7,8%
Pracownik administracyjno-biurowy	5	7,8%
Cukiernik	4	6,3%
Ekonomista	4	6,3%
Mechanik	4	6,3%
Murarz	4	6,3%
Piekarz	4	6,3%
Fryzjer	2	3,1%
Hotelarz	2	3,1%
Hydraulik	2	3,1%
Marynarz	2	3,1%
Recepcjonista	2	3,1%
Specjalista do spraw ochrony środowiska	2	3,1%
Zbrojarz - betoniarz	2	3,1%
Betoniarz	1	1,6%

Blacharz	1	1,6%
Cieśla	1	1,6%
Glazurnik	1	1,6%
Handlowiec	1	1,6%
Kierowca	1	1,6%
Krawiec	1	1,6%
Leśnik	1	1,6%
Malarz	1	1,6%
Monter urządzeń sanitarnych	1	1,6%
Nauczyciel	1	1,6%
Pielęgniarka	1	1,6%
Pracownik bhp	1	1,6%
Rybak	1	1,6%
Spedytor	1	1,6%
Ślusarz	1	1,6%
Technolog	1	1,6%

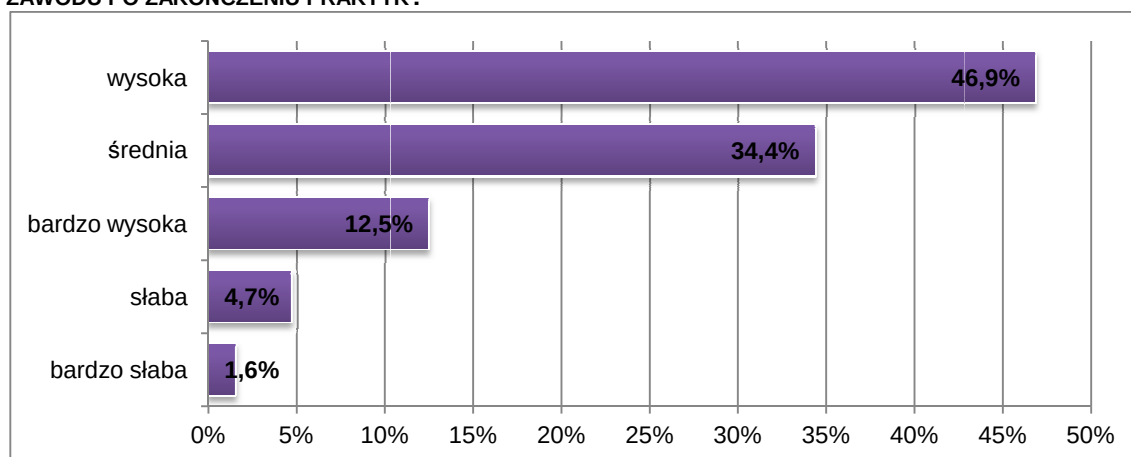
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród badanych pracodawców niemalże 50% oceniło praktyczne przygotowanie ucznia do wykonywania zawodu po zakończeniu praktyk jako wysokie. W przypadku stopnia przygotowania teoretycznego uczniów, respondenci ocenili je jako dobre (40,6%).

Powołując się na wyniki badania, średnia ocena przygotowania praktycznego uczniów wystawiona przez pracodawców wynosi 3,64, natomiast średnia ocena przygotowania teoretycznego uczniów wynosi 3,34¹(rysunek 43, rysunek 44).

RYСУNEK 43. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA PRAKTYCZNEGO UCZNIA DO WYKONYWANIA ZAWODU PO ZAKOŃCZENIU PRAKTYK?

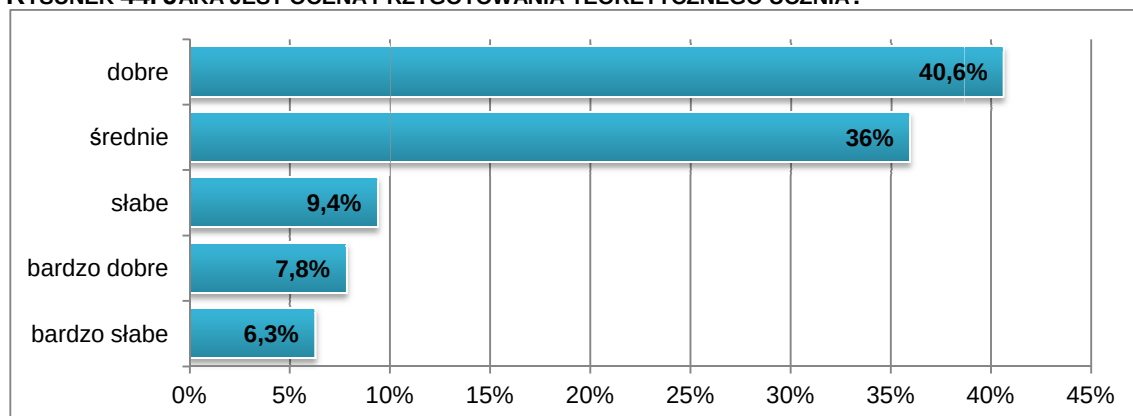

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

¹ na pięcio-punktowej skali, gdzie 1 oznacza „bardzo słabe”, a 5 „bardzo wysokie”

RYSUNEK 44. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA TEORETYCZNEGO UCZNIA?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wnioski i rekomendacje

- ◆ analiza materiału badawczego wykazała, iż w powiecie kołobrzeskim w większości badanych przedsiębiorców nie planuje się znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. Mimo to zauważyć można, że przedsiębiorcy częściej planują zwiększenie zatrudniania, niż redukcję etatów,
- ◆ do zawodów kluczowych w powiecie można zaliczyć :
 - sprzedawcy sklepowi (ekspedienty),
 - kucharze,
 - kelnerzy,
 - kierowcy samochodów osobowych i dostawczych,
 - pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne,
 - piekarze, cukiernicy i pokrewni,
 - fizjoterapeuci,
 - księgowi,
 - magazynierzy i pokrewni,
- ◆ w większości kołobrzeskich firm oczekuje się od pracowników wykształcenia zasadniczego zawodowego, bądź średniego ogólnego,
- ◆ od osób zatrudnionych w zawodach kluczowych w opinii większości badanych pracownicy powinni posiadać takie umiejętności jak:
 - komunikatywność,
 - współpraca w grupie,
 - logiczne myślenie, analiza faktów,
 - łatwość nawiązywania kontaktów,
 - predyspozycje związane z obsługą klienta,
- ◆ najbardziej pożądanymi cechami psychofizycznymi u osób zatrudnionych w badanych firmach są:

- uczciwość,
 - dokładność,
 - rzetelność,
 - solidność,
 - punktualność,
- ◆ przedstawiciele kołobrzeskich firm w większości zadeklarowali, iż nie ma znaczenia miejsce zamieszkania pracowników, bądź pracownicy powinni mieszkać blisko zakładu pracy. Jeśli zaś chodzi o płeć pracowników, to z badania wynika, iż cecha ta uzależniona jest o profilu działalności danej firmy – w badanych firmach płeć pracownika albo nie ma znaczenia, bądź preferuje się zatrudnianie mężczyzn. Podobnie sytuacja przedstawia się biorąc pod uwagę oczekiwania pracodawców odnośnie wieku pracowników – w większości przypadków wiek osób zatrudnionych w badanych firmach nie ma znaczenia, bądź preferowaną kategorią wiekową są osoby pomiędzy 26 a 45 rokiem życia. Badanie wykazało również, iż w opinii większego odsetka badanych nie ma znaczenia ustabilizowana sytuacja rodzinna, choć na podstawie zebranego materiału badawczego nie można jednoznacznie stwierdzić, że życie osobiste pracowników nie ma wpływu na ich sytuację zawodową,
- ◆ najwyższy odsetek badanych pracodawców nie wie jakie doświadczenie zawodowe powinien posiadać potencjalny pracownik, bądź oczekuje aby posiadali oni co najmniej 3 – miesięczny staż zawodowy,
- ◆ kołobrzescy pracodawcy w większości są zadowoleni z kwalifikacji swych pracowników, choć pojawiały się opinie, iż można by było je rozwinąć,
- ◆ większość przedsiębiorców z badanego powiatu zadeklarowała, iż w ciągu ostatniego roku kierowała swych pracowników na szkolenia zaś głównym źródłem finansowania ich był Zakładowy Fundusz Szkoleniowy,
- ◆ połowa pracodawców, mimo iż wie, że istnieje możliwość przyjęcia osoby bezrobotnej skierowanej przez urząd pracy na staż, bądź przygotowanie zawodowe w firmie, nie korzysta z takiej możliwości . Ponadto badanie wykazało, iż w większości kołobrzeskich firm nie organizuje się praktyk zawodowych dla uczniów, czego głównym powodem w opinii pracodawców jest brak zainteresowania tą formą pracy ze strony uczniów.

Przeprowadzone badania i uzyskane wyniki oraz szczegółowe rozpoznanie sytuacji i oczekiwań pracodawców w powiecie kołobrzeskim pozwoliły na stworzenie rekomendacji, które wynikają z różnego rodzaju danych zdobytych w trakcie procedury badawczej:

Lp.	Wnioski i rekomendacje
1.	<i>Współpraca na większą skalę Powiatowego Urzędu Pracy z lokalnymi i regionalnymi pracodawcami</i> w zakresie pozyskiwania informacji dotyczących oczekiwań pracodawców co do kwalifikacji i kompetencji potencjalnych pracowników. Współpraca ta miałaby polegać głównie na obustronnej wymianie informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego działania zarówno instytucji rynku pracy, jak i pracodawców (np. internetowa platforma komunikacji między PUP a pracodawcami, newsletter, bieżące sprawozdania z zapotrzebowania pracodawców na określone kwalifikacje czy szkolenia zawodowe, itp.)
2.	<i>Przeprowadzanie na większą skalę szkoleń pracowniczych</i> jako instrumentu motywowania oraz podnoszenia kwalifikacji zasobów ludzkich oraz jako element promocji kształcenia ustawicznego stanowiącego dobrą praktykę. Ma to na celu spowodowanie elastycznego podejścia do kariery zawodowej przez zachodniopomorskich pracowników i natychmiastowe reagowanie na zmiany zapotrzebowania lokalnego/regionalnego rynku pracy. Ponadto ważne jest aby uświadamiać osoby starające się o przyjęcie do pracy, jak ważne dla współczesnych pracodawców są cechy interpersonalne.
3.	<i>Dostosowanie oferty szkoleniowej Powiatowego Urzędu Pracy oraz instytucji szkoleniowych do oczekiwań branżowych zgłaszanych przez lokalnych i regionalnych pracodawców</i> , bowiem ofertę szkoleniową należy konstruować m.in. w oparciu o potrzeby regionalnego i lokalnego rynku pracy. Natomiast w województwie zachodniopomorskim brak jest szerszej współpracy między pracodawcami, a instytucjami rynku pracy w tym zakresie.
4.	<i>Szersza promocja szkolnictwa zawodowego oraz specjalistycznego w regionie</i> , w celu uzupełnienia niedoborów kwalifikacyjnych związanych w dużej mierze z deficytowymi zawodami technicznymi (m.in. wsparcie szkół zawodowych w rozwoju ich relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym; większy nacisk na przeprowadzanie praktyk zawodowych w celu nabycia zwłaszcza wiedzy i kompetencji miękkich przez potencjalnych pracowników już na etapie ich edukacji na poziomie średnim).
5.	<i>Stały monitoring ogłoszeń o pracę dotyczących lokalnych rynków pracy</i> , w celu sprawnego ustalania trendów i tendencji popytowych, mające na celu jak najlepsze rozpoznanie specyfiki danego rynku, a tym samym rzetelne rozplanowanie podejmowanych na lokalnych rynkach działań związanych m.in. z inwestycjami czy rozszerzaniem działalności niektórych firm.